

Univerzita Jana Amose Komenského Praha

Bakalárske kombinované štúdium
2010-2013

BAKALÁRSKA PRÁCA

Monika MACHAROVÁ

Potenciál a regionálny rozvoj cestovného ruchu na Liptove

Praha 2013

Vedúca bakalárskej práce:
RNDr. Antónia Dvoranová

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bechelor Combined Studies

2010 – 2013

BACHELOR THESIS

Monika MACHAROVÁ

Potential and regional development of tourism in Liptov

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

RNDR Antónia Dvoranová

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená práca je mojim pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Trenčíne dňa 24. februára

Monika Macharová.....

Pod'akovanie

Chcela by som poďakovať mojej vedúcej bakalárskej práce pani RNDr. Antónii Dvoranovej za podnetné rady, odporúčania a konzultácie, ktoré mi poskytla počas spracovania mojej bakalárskej práce.

Anotácia

Bakalárska práca sa zaoberá analýzou silného potenciálu cestovného ruchu v regióne Liptov, pričom teoretické poznatky sú využité v praktickej aplikácii SWOT analýzy potenciálu cestovného ruchu v skúmanom regióne. Ďalej sú v teoretickej časti všeobecne vymedzené pojmy týkajúce sa regionálneho rozvoja cestovného ruchu, na ktoré nadväzuje praktická časť bakalárskej práce. Prostredníctvom dotazníkovej metódy je skúmaný pohľad respondentov na región. Poukazuje na pozitívne stránky destinácie cestovného ruchu, no zároveň odкрýva negatíva vnímané respondentmi. Vyvrcholením praktickej časti je navrhnutie strategických odporúčaní na zintenzívnenie rozvoja cestovného ruchu na Liptove.

Kľúčové slová

Destinácia cestovného ruchu, potenciál cestovného ruchu, predpoklady rozvoja cestovného ruchu, región, regionálny rozvoj, SWOT analýza.

Annotation

The bachelor's study contemplates about the analysis of tourist industry's strong potential in region of Liptov, whereas a theoretical knowledge is used in a practical application of SWOT analysis of a tourist industry's potential in a studied region. In following theoretical part of the text there are generally defined terms described which refer to regional development of tourist industry. Following is a part with practical application of the Bachelor's study. Respondent's opinion is researched by the questionnaire method. Results are showing positives of this destination of tourism, as well as reveal the negatives pointed out by respondents. The result of practical part is a proposal of strategic recommendations for intensifying the tourist industry growth in Liptov.

Key word

Destination of tourism, potential of tourism, precondition of tourism growth, region, regional development, SWOT analysis.

OBSAH

ÚVOD	8
-------------------	---

TEORETICKÁ ČASŤ

1. POTENCIÁL CESTOVNÉHO RUCHU.....	10
1.1 Predpoklady rozvoja cestovného ruchu	11
1.1.1 Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu.....	13
1.1.2 Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu	14
1.2 Región ako predmet skúmania	16
1.2.1 Regionálny rozvoj	19
1.2.2 Vplyv cestovného ruchu na rozvoj regiónu	20
2. POTENCIÁL A PREDPOKLADY ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V REGIÓNE LIPTOV	22
2.1 Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu v regióne Liptov	23
2.1.1 Prírodné predpoklady.....	24
2.1.2 Kultúrno – správne predpoklady.....	31
2.2 Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu v regióne Liptov	37
2.2.1 Dopravná dostupnosť v regióne.....	37
2.2.2 Infraštruktúra a supraštruktúra cestovného ruchu v regióne.....	39
3. ZHODNOTENIE POTENCIÁLU REGIÓNU LIPTOV	47

PRAKTICKÁ ČASŤ

4. Liptov ako ideálna dovolenková destinácia.....	51
4.1 Popis prieskumu.....	51
4.2 Cieľ prieskumu	52
4.3 Charakteristika prieskumnej vzorky	52
4.4 Metóda získavania dát	53
4.5 Interpretácia údajov	53
4.6 Návrhy na zintenzívnenie rozvoja cestovného ruchu v regióne Liptov.....	70

ZÁVER	73
--------------------	----

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	75
---	----

ZOZNAM OBRÁZKOV, TABULIEK A GRAFOV	78
---	----

ZOZNAM PRÍLOH	79
----------------------------	----

ÚVOD

V štátoch západnej Európy predstavuje z pohľadu jednotlivých politík krajín problematika regionálneho rozvoja a regionálnej politiky jednu zo základných priorít permanentného skúmania a hľadania vhodných a účinných opatrení. V našich zemepisných šírkach je význam regionálneho rozvoja ponímaný z iného menej významného uhla pohľadu. Slovensko je však krajina s bohatým potenciálom, na ktorom by mnohé regióny mohli stavať gro svojho úsilia pri ich rozvoji. Nachádzajú sa tu významné regióny regionálneho, nadregionálneho, celoštátneho, až medzinárodného významu. Tento fakt stojí za zmienku nakoľko cestovný ruch môže v nich zohrávať rozhodujúcu úlohu pri ich ďalšom cieleňom a koordinovanom regionálnom rozvoji.

Rozvoj regiónov cestovného ruchu predurčuje ich primárna ponuka a to, čo možno v najvýhodnejšej štruktúre a s celoročnou možnosťou využívania. Tento aspekt spĺňa jeden z mála slovenských regiónov medzinárodného významu, ktorý bol zvolený za predmetne skúmaný a to Liptov. Liptov možno právom nazvať kolískou slovenského turizmu a je otázkou času, kedy cieleňé snahy o budovanie pozitívneho imagu regiónu vyvíjané niekoľkými aktérmi v oblasti cestovného ruchu prinesú napokon svoje ovocie a spolu s Vysokými Tatrami sa stanú lídrami na trhu horského turizmu v strednej Európe. Liptov vďaka svojmu veľkému potenciálu s medzinárodným významom je jeden z najkrajších a najnavštevovanejších regiónov na Slovensku, pre ktorý je charakteristická malebná rozmanitosť prírody s kontrastom vysokých štítov a zelených pasienkov v pomerne malom geografickom priestore. Liptov môže naplniť každé očakávanie aj tých najnáročnejších návštevníkov so špecifickými požiadavkami, či už v lete alebo v zime.

Cieľom bakalárskej práce je plnohodnotné splnenie obsahového a tematického zamerania práce, ktorí sme si stanovili po počiatočných úvahách o výbere vhodnej a aktuálnej témy. Prvotnou úlohou je podať systematický výklad o potenciály vybraného regiónu. Poukázať na rozmanitosť prírody a široké využitie potenciálu v oblasti cestovného ruchu bude predstavovať pre nás východiskový bod, z ktorého napokon vzídu alternatívne návrhy, ktoré by mohli byť nápomocné pri riešení nedostatkov regiónu vychádzajúcich z realizovaného prieskumu, ktorý bude súčasťou praktickej časti bakalárskej práce. Tie môžu v konečnom dôsledku spôsobovať nechcené vybočovanie spod požadovaného smerovania rozvoja. Stanovením možných návrhov pre zatraktívnenie

regiónu ako turistického cieľa si tak splníme druhotný, nemenej významný cieľ bakalárskej práce.

TEORETICKÁ ČASŤ

1 POTENCIÁL CESTOVNÉHO RUCHU

Aktuálnosť problematiky potenciálu krajiny pre cestovný ruch sa nám vynára v súvislosti s neustálym vzrastom účasti na cestovnom ruchu. Rozvoj cestovného ruchu dosahuje takú nemiernu intenzitu, že niektoré najnavštevovanejšie oblasti a centrá začali strácať na svojej príťažlivosti.

V ekonomických výskumoch treba zdôrazniť výklad pojmu „potenciál cestovného ruchu“, ktorý sa vzťahuje predovšetkým na kapacitu, štruktúru a využitie materiálno technickej základne cestovného ruchu. V geografickom názvosloví sa termín „potenciál“ jednoznačne vzťahuje na krajinu, na: „schopnosť určitého priestoru vo vhodnej miere poskytovať látky a energiu pre produkčné a konzumné účely.“ (MARIOT, 1983, s. 29)

V geografických výskumoch Mariot vníma potenciál krajiny pre cestovný ruch ako „pojmem, ktorý sa vždy vzťahuje na určité územie a vyjadruje spôsobilosť tohto územia poskytnúť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu. Problematika konkrétneho vyjadrenia, najmä vyčíslenia potenciálu krajiny pre cestovný ruch je zložitá. Doterajšie výskumy potvrdzujú, že ho formuje vzťah medzi rozlohou územia, jeho citlivosťou na zásahy účastníkov cestovného ruchu a kvantitatívnym vyjadrením veľkosti realizovaného cestovného ruchu v určitom časovom období.“(MARIOT, 1983, s. 29)

Ako ďalej uvádza Mariot (1983) väčšina území je z hľadiska kvality predpokladov cestovného ruchu a stability krajinného systému heterogénna, mení sa v rámci väčších území aj potenciál ich častí a tak okrem väzby na určité územie sa potenciál krajiny vzťahuje aj k jednotlivým formám cestovného ruchu. Kombinácia „čiastkových“ potenciálov vyjadrujúcich vhodnosť krajiny skúmaného územia pre rôzne formy cestovného ruchu (napr. pre turistiku, zimné športy, celoročnú rekreáciu a pod.) vytvára celkový potenciál územia.

Termín potenciál krajiny pre cestovný ruch sa často spomína spolu s termínom *atraktivnosť krajiny z hľadiska cestovného ruchu*, pretože oba sa viažu na určité územie a rozlišujú sa vo vzťahu k formám cestovného ruchu. Ako činitele atraktívnosti územia vystupujú najmä: potenciál pre cestovný ruch, materiálno – technická základňa a komunikačná dostupnosť. K týmto trom priradujú niektorí autori aj štvrtý a sú to psychologické činitele, ktoré vyplývajú z meniacich sa záujmov obyvateľstva pod vplyvom rôznych módných vln, propagácie, reklamy a pod. (MARIOT, 1983, s. 31, 32)

Ocenenie potenciálu územia pre cestovný ruch a kategorizáciu regiónov nám definuje dokument Regionalizácia cestovného ruchu v SR z roku 2005, ktoré vydalo Ministerstvo hospodárstva SR, odbor cestovného ruchu, v ktorom sa vymedzuje pojem potenciál len „ako možnosť, ktorá automaticky nezaručuje úspech a dobré výsledky regiónu s vysokým turistickým potenciálom. Táto možnosť môže a nemusí byť využitá. Mimoriadne dôležitá je tu úloha ľudského faktora – schopnosti, podnikavosť, motivácia, organizácia, marketing a celkový prístup ľudí, ktorí vedú často krát eliminovať menej priaznivé územné predpoklady a dosahovať aj výsledky lepšie ako v regiónoch s vyšším potenciálom“.

(ÚSTAV TURIZMU s. r. o., Regionalizácia cestovného ruchu v SR, [online], 2013-01-13, s. 26)

Pri hodnotení regiónov z hľadiska ich potenciálu pre cestovný ruch sa už dlhšiu dobu používa systém predpokladov cestovného ruchu. Podľa Mariota (1983) sa tento systém delí na tri skupiny predpokladov:

- lokalizačné,
- selektívne,
- realizačné;

1.1 Predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Väčšina autorov geografických výskumov cestovného ruchu sa všeobecnejšie alebo detailnejšie zaoberala predpokladmi cestovného ruchu. Všimli si ich predovšetkým pri štúdiu konkrétnych území, najmä z hľadiska úlohy, ktorú majú pri určovaní rozšírenia a štruktúry cestovného ruchu. Zo širokej škály činiteľov, ktoré sa rozličným spôsobom zúčastňujú na vytváraní možností rozvoja cestovného ruchu možno uviesť tie činitele, ktoré uvádzajú všetci alebo väčšina autorov a vo veľkej miere vystupujú v pozícii predpokladov cestovného ruchu takmer vo všetkých oblastiach. Ako uvádza Mariot sú to predovšetkým poloha územia, reliéf, klíma, vodstvo, rastlinstvo, živočíšstvo, kultúrnohistorické pamätihodnosti, ďalej niektoré demografické a sídelnogeografické charakteristiky, hospodárska situácia, komunikačné pomery a materiálno – technická základňa cestovného ruchu. (MARIOT, 1983, s. 82)

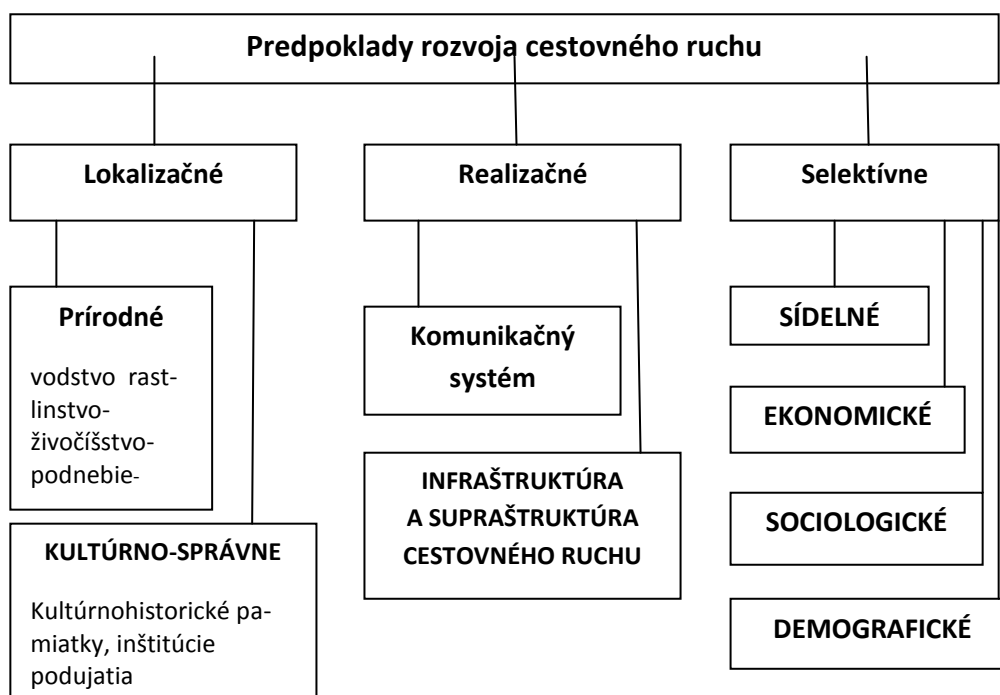
Do skupiny predpokladov cestovného ruchu Mariot (1983) zaraďuje:

1. Prírodné predpoklady, ktoré predstavujú fyzickogeografické prvky krajinného systému (reliéf, klíma, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo).

2. Kultúrnohistorické predpoklady, pod ktoré spadajú objekty a danosti súvisiace s históriou a kultúrou spoločnosti (stavebné pamiatky, ľudová kultúra, múzeá, rozličné stále alebo periodicky sa opakujúce podujatia vplyvajúce na rozvoj cestovného ruchu a pod.).
3. Spoločenské predpoklady, ktoré sa vzťahujú na všetky ostatné činitele vytvorené človekom, súvisiace s jeho životom a charakterizujúce jeho správanie.

Pre lepšie pochopenie uvádzam nasledujúce schematické zobrazenie funkčno-chorologického členenia predpokladov cestovného ruchu podľa Mariota v upravenej podobe, ktorú vo svojej publikácii uvádza Novacká a kol. (2010), a v konečnom dôsledku nám podáva ucelenejší prehľad členenia jednotlivých skupín a prislúchajúcich podskupín predpokladov cestovného ruchu.

Obrázok 1: Schematické zobrazenie predpokladov rozvoja cestovného ruchu (podľa P. Mariota, upravené).

Zdroj: L. Novacká a kol., Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca, Bratislava 2010, s. 257

1.1.1 Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Z metodologického hľadiska, ako uvádza Mariot, má vyčlenenie tejto skupiny predpokladov cestovného ruchu osobitný prínos. Hodnotenie lokalizačných predpokladov umožňuje vyjadriť potenciál krajiny pre cestovný ruch, t.j. rozdiely v spôsobilosti krajiny pre rozvoj cestovného ruchu. Táto vlastnosť lokalizačných predpokladov je dôležitá najmä pri riešení problémov, ktoré majú určitú možnosť využívania krajiny. (MARIOT, 1983, s. 90)

Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu predstavujú podľa Novackej a kol. (2010, s. 257) „primárny potenciál destinácie, ktoré sú základom motivácie potenciálnych účastníkov cestovného ruchu.“ Delia sa na *prírodné a kultúrno – správne predpoklady cestovného ruchu* ako sú naznačené na obrázku 1.

Pokiaľ sa jedná o **prírodné podmienky primárnej ponuky** z hľadiska cestovného ruchu sú ako uvádza Gúčík (2010) vo svojej publikácii rozhodujúce:

- a) Geomorfologické pomery (povrch, reliéf), najmä rozličné typy reliéfu, členitosť, expozícia voči svetovým stranám, kontrastné formy reliéfu (vrcholy, jaskyne, vodopády, doliny, tiesňavy a pod.)
- b) Klimatické podmienky (teplotné pomery, vodné a snehové zrážky, trvanie slnečného svitu a pod.), klimatické inverzie, hmly ako negatívne faktory,
- c) Hydrologické podmienky ako sú podzemné vody (výdatnosť prameňov, liečivé účinky a pod.), povrchové vody (rieky, vodné nádrže, ich plocha a čistota vody),
- d) Biogeografické podmienky (flóra, fauna), najmä les (jeho atraktivnosť, rozloha, druhová štruktúra, pralesy), arboréta, botanické záhrady, chránené krajinné oblasti, živočíšstvo (napr. rezervácie chránenej zveri, zoo-záhrady, terária, delfinária a pod.)

Kultúrno – historické podmienky primárnej ponuky v cestovnom ruchu tvoria bohatú paletu výtvorov ľudskej činnosti a zahŕňajú najmä:

- a) Architektonické svetské pamiatky (hrady, zámky, kaštiele, paláce, kúrie, mestské pamiatkové rezervácie), sakrálne pamiatky (kostoly, kláštory, kaplnky a pod.) a technické diela (mosty, priehrady, tunely a pod.)
- b) Umelecko – výtvarné diela (ako sú sochy, súsošia a pod.)

- c) Folklór nielen hmotný (obydlia, odevy, tradičná umelecká výroba), ale aj duchovný (piesne, zvyky, tradície a pod.)
- d) Archeologické náleziská vo voľnej prírode a muzeálne zbierky,
- e) Historické miesta bojov (bojiská)
- f) Kultúrno – osvetové zariadenia ako sú divadlá, galérie – obrazárne, skanzeny, múzeá, pamätné objekty a pod.

Primárnu antropogénnu ponuku obohacujú **organizované podujatia cestovného ruchu**, ktoré významne vplývajú na atraktivnosť miest a dynamizujú ponuku z časového a priestorového hľadiska. Organizované podujatia predstavujú :

- a) Kultúrne podujatia – folklórne, filmové divadelné, hudobné festivaly a predstavenia
- b) Športové udalosti medzinárodného a národného významu
- c) Obchodné udalosti (kongresy, výstavy, veľtrhy, salóny a pod.)
- d) Náboženské udalosti (náboženské púte)
- e) Spoločenské a politické udalosti

„Prírodný a kultúrno – historický potenciál cestovného ruchu nie je rovnomerne rozmiestnený v krajine a má rozličný význam z hľadiska cestovného ruchu, ktorý môže byť miestny, regionálny, nadregionálny až medzinárodný s ohľadom na svoju jedinečnosť a neopakovateľnosť.“ (GÚČIK, 2010, s. 171)

1.1.2 Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Realizačné predpoklady umožňujú realizáciu záujmu spoločnosti na turizme, ktorý je koncentrovaný v oblastiach selektívnych predpokladov a v oblastiach s lokalizačnými predpokladmi. Z uvedeného dôvodu sú aj analýzy charakteristík realizačných predpokladov dôležité. (TOMAŠKIN, KRIŠKOVÁ A KOL., 2008, s. 67)

„Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu tvoria nadstavbu lokalizačných predpokladov. Ide najmä o služby (ubytovacie, stravovacie, doplnkové a komunikačnú dostupnosť daného miesta“. (NOVACKÁ A KOL., 2010, s. 265)

Všetky doteraz spomínané predpoklady rozvoja majú len potenciálny charakter a bez ich priamej nadväznosti na realizačné predpoklady tak nemajú samostatné schopnosť vytvárať dopyt po cestovnom ruchu. Realizačné predpoklady tak vytvárajú svojou existenciou možnosť priamej účasti na cestovnom ruchu a aj od ich kvality závisí rastúci význam cestovného ruchu pre rozvoj daného územia.

Realizačné predpoklady Novacká a kol. (2010) rozdelila na dve podskupiny:

- Komunikačný systém,
- Infraštruktúru a supraštruktúra cestovného ruchu.

Novacká a kol. (2010, s. 265) uvádzajú nasledovné: „Účastníci cestovného ruchu využívajú existujúcu sieť dopravných komunikácií s cieľom čo najrýchlejšie a najpohodľnejšie prekonať vzdialenosť medzi miestom trvalého bydliska a turistickou destináciou. Ide o základný predpoklad realizácie cestovného ruchu. Preprava v značnej miere rozhoduje o využití návštevnosti regiónu“.

Najvyužívanejšie druhy prepravy účastníkov cestovného ruchu predstavujú:

- Lodná doprava
- Cestná doprava
- Železničná doprava
- Lodná doprava
- Vertikálna doprava

Po vyššie uvedenom členení môžeme konštatovať, že za najpoužívanejší spôsob prepravy je považovaná letecká doprava pričom je možné ju podľa mnohých považovať za najbezpečnejší druh dopravy, ktorá zaznamenala veľké zmeny hlavne nástupom a rozmachom nízko nákladových leteckých spoločností, ktoré výrazne zmenili dopyt po leteckej preprave aj na krátke a stredné vzdialenosti.

Cestná preprava je podľa počtu prepravovaných účastníkov druhým najpoužívanejším spôsobom prepravy, pričom rozhodujúca časť pripadá na individuálnu prepravu najmä v domácom a krátkodobom cestovnom ruchu.

Železničná preprava funguje v rámci cestovného ruchu najmä na prekonávanie väčších vzdialeností vnútri kontinentov. V mnohých lokalitách predstavuje železničná preprava samostatný produkt, ktorý zvyšuje atraktivitu destinácie.

Lodná preprava vzhľadom na nízku prepravnú rýchlosť slúži v cestovnom ruchu v súčasnosti už viac ako atraktivita, resp. samostatný produkt cestovného ruchu.

Osobitnou skupinou dopravy v cestovnom ruchu je vertikálna preprava, ktorá sa buduje predovšetkým v horských oblastiach a slúži takmer výlučne len na účely cestovného ruchu. Sem patria najmä horské dopravné zariadenia ako visuté lanovky, lyžiarske vleky či pozemné lanové dráhy. Tento druh prepravy sprístupňuje ťažko dosiahnuteľné vrcholové partie horských masívov a výrazne tým zvyšuje atraktivitu prostredia. Maximálne využitie je však v zimnej sezóne, keď slúži návštevníkom zimných lyžiarskych stredísk. (NOVACKÁ A KOL., 2010)

Infraštruktúru a supraštruktúru cestovného ruchu predstavujú ubytovacie zariadenia voľného a viazaného turizmu, stravovacie zariadenia, sieť obchodov a služieb, športovotechnickú a kultúrnu vybavenosť. (TOMAŠKIN, KRIŠKOVÁ A KOL., 2008, s. 67)

Konkrétne pojem supraštruktúra cestovného ruchu vymedzuje Kaspar (1995, s. 45) ako „súbor ubytovacích a stravovacích zariadení a ostatných zariadení, ktoré sú typické pre cestovný ruch a sú spoločne považované a nazývané infraštruktúra cestovného ruchu.“

„Objem a štruktúra infraštruktúrnych zariadení závisí od charakteru primárnej ponuky, osobitne jej funkcií a významu, ako aj dĺžky využívania počas roka.“ (GÚČIK, 2010, s. 172)

1.2 Región ako predmet skúmania

Základnou jednotkou, na ktorú možno členiť priestor je región. Definícia regiónu sa javí ako jeden z najzložitejších problémov priestorovej ekonomiky, ktorý súvisí s vymedzením jeho podstaty, kritérií pre geografické označenie, s typológiou a ďalšími kvalitatívnymi vlastnosťami.

Daný predmet nášho skúmania nám najvýstižnejšie prezentuje podporný dokument na koordináciu rozvoja cestovného ruchu v území už v predošlej podkapitole spomínaný s názvom Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike (2005).

V dokumente je región definovaný nasledovne: “Región predstavuje vymedzenú časť územia, ktorá sa vyznačuje relatívne homogénnymi podmienkami pre rozvoj turizmu a možnosťami ich využitia. Inak povedané ide o územný celok so súborom relatívne rovnocenných prírodných predpokladov a podobností podmienok realizácie tu-

rizmu, najmä čo sa týka funkčnej a časovej využiteľnosti. Každý región je súhrnom krajiných celkov, ktoré v rámci regiónu sú schopné plniť potreby turizmu v súčasnom i budúcom období. Vykazuje spoločné charakteristické vlastnosti odlišné od ostatného susediaceho územia.“

(ÚSTAV TURIZMU s. r. o., Regionalizácia cestovného ruchu v SR, [online], 2013-01-13, s. 5)

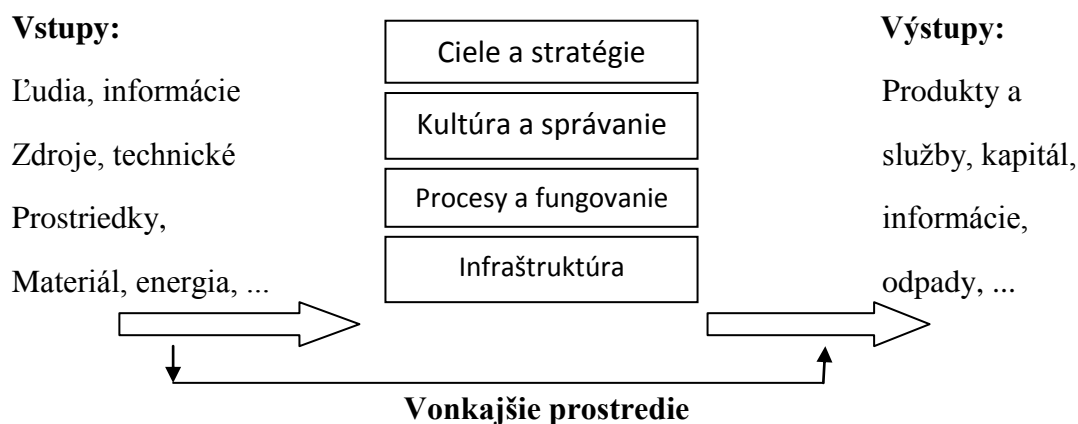
Inak definuje región skupina autorov Hudec, Urbančíková, Džupka a kol. (2009, s. 20), ktorí región vnímajú ako „subnacionálnu, tj. stredne veľkú územne vymedzenú priestorovú jednotku vo vnútri štátu, s rozlohou menšou ako štát a väčšou ako základná sídelná a správna jednotka – obec.“

Pre úplnosť je vhodné taktiež uviesť definíciu pojmu región ako ho definuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja: „Región je územný celok vymedzený podľa klasifikácie a štatistických územných jednotiek.“ (ZÁKON č. 539/2008 Z.Z. o podpore regionálneho rozvoja, 2008, [online], 2013-03-07, § 2)

„Zo systémového hľadiska je región zložitým priestorovým otvoreným dynamickým systémom s veľkým počtom prvkov rôznej kvality a hustými väzbami, je bohato štruktúrovaný a má širokú škálu rôznorodých vlastností. Otvorenosť systému spočíva v tom, že má svoje vstupy a výstupy, ktoré sa menia a navyše má interakciu s okolím. Zároveň je otvoreným systémom organického typu, pretože je vnútorne diferencovaný, má hierarchické usporiadanie, tvoria ho ľudské aj vecné prvky a jeho vlastnosťou je vykonávanie ekonomických aktivít a dosahovanie cieľov na výstupe. Má prietokový charakter, keďže svojou činnosťou transformuje vstupy na výstupy.“ (HUDEC, URBANČÍKOVÁ, DŽUPKA A KOL., 2009, s. 20)

Postavenie regiónu ako otvoreného dynamického a organického systému s jeho vonkajšími a vnútornými väzbami môžeme znázorniť nasledujúcim obrázkom:

Obrázok 2: Región ako otvorený systém

Zdroj: HUDEC A KOL., Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, Košice 2009, s. 22

Ak berieme do úvahy **región ako cieľové miesto** podľa Gúčika ide o: „územie vhodné na rozvoj cestovného ruchu, ktoré sa líši od regiónu ako priestorovo-ekonomickej jednotky. Ide o územie, ktoré sa vyznačuje relatívne homogénnymi podmienkami pre rozvoj cestovného ruchu a možnosťami jeho využitia. Ide o prírodný, antropogénny potenciál a organizované podujatia, ktoré sú objektom záujmu návštevníkov v cestovnom ruchu. Z hľadiska návštevníka je významné, že takýto región cestovného ruchu vyvíja marketingové aktivity na trhu, predovšetkým ponúka produkty a organizuje podporu ich predaja. Pri vymedzení regiónov cestovného ruchu sa berú do úvahy nielen prírodné a antropogénne predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu, ale aj ich dostupnosť, existencia prirodzených centier, rovnorodosť ponuky a stav rozvoja cestovného ruchu.“ (GÚČIK, 2010, s. 248)

„V cestovnom ruchu sú regióny rôzne veľké, od mikroregiónov (niekoľko priestorovo nadväzných obcí až po makroregióny – kontinenty).“ (GÚČIK, 2010, s. 249)

Podľa obsahu vyčleňujeme v geografii dve kategórie regiónov:

a) fyzickogeografické regióny, ktorých obsahom sú fyzickogeografické komplexy alebo ich komponenty a sú objektom výskumu fyzickej geografie,

b) socioekonomické regióny, ktorých obsahom sú socioekonomické systémy alebo ich komponenty a sú objektom výskumu socioeconomickej (humánnej) geografie.

Podľa štruktúry možno vyčleniť tri základné druhy regiónov:

a) homogénne regióny, v ktorých platí regionalizačné kritérium (znak, na základe ktorého sa región vyčleňuje) rovnomerne na celom území.

b) nodálne regióny, (nazývané aj uzlové, spádové, funkčné) sa zakladajú na väzbách medzi nodálnym centrom (uzlom, strediskom) a jeho zázemím (perifériou), ktoré sa na centrum viaže dráhami a tokmi (napr. spádové regióny dochádzky do práce, do škôl a pod.)

c) kontrastné (paradynamické) regióny sú chápané ako systém priestorovo susediacich kontrastných jednotiek spätých horizontálnymi väzbami realizovanými tokom látok a energie, napr. okraj kontinentu a oceánu, časť pohoria a príľahlú časť nížiny.

(MICHALÍK, 2010, [online], 2013-01-08)

1.2.1 Regionálny rozvoj

Pri objasňovaní definície daného termínu sa podobne ako pri definovaní pojmu región stretávame s rovnakými problémami, ktoré súvisia so správnym pochopením danej problematiky. Pri úvahách na túto tému je vhodné vychádzať zo skutočnosti, ktorou sa stáva ten fakt, že regionálny rozvoj je podobne ako každá ľudskú činnosť realizovaná v určitom priestore a čase, ktorý ho formuje. Toto formovanie vychádza zo špecifických vlastností a podmienok tohto priestoru, ktorými sa odlišuje od svojho okolia a pre takto definovaný priestor je vo všeobecnosti zaužívaný už v predošlej podkapitole spomínaný pojem región. Takisto môže byť pre prínosom pri snahách o lepšie pochopenie daného termínu opäť zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý konštatuje, že ide o: „súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi.“ (ZÁKON č. 539/2008 Z.Z. o podpore regionálneho rozvoja, 2008, [online], 2013-03-07, § 2)

Z hľadiska cieľov – očakávaných výstupov pri pôsobení na regionálny systém (viď obrázok 2) je s regiónom zaužívané spojenie regionálny rozvoj, pričom všeobecným cieľom rozvoja regiónov je podľa autorov Hudec, Urbančíková, Džupka a kol. (2009, s. 23) „dosahovanie prosperity a blahobytu ich obyvateľov, ktoré sa odvodzujú od ekonomického rozvoja a vyjadrujú sa pomocou konkurencieschopnosti daného územia a konkurencieschopnosti ekonomických činiteľov v ňom umiestnených.“

1.2.2 Vplyv cestovného ruchu na rozvoj regiónu

V regióne, v ktorom sa realizuje cestovný ruch existuje široká škála jeho pozitívnych a negatívnych účinkov. Viacerí autori zaoberajúci sa vplyvom odvetvia cestovného ruchu na rozvoj regiónu rozlišujú predovšetkým ekonomické, politické, sociálne a ekologické účinky cestovného ruchu na spoločnosť.

Pozitívne účinky cestovného ruchu pre rozvoj obce vymedzuje Kompásová (2010) nasledovne:

Ekonomické (kvantifikovateľné):

- príjmy z cestovného ruchu (v podobe miestnych daní)
- znižovanie miery nezamestnanosti (vytváranie nových pracovných príležitostí, za podmienok, ak sa zamestnáva miestne obyvateľstvo)
- zastavenie migrácie z obce
- zvyšovanie príjmov miestneho obyvateľstva (následné zvýšenie kúpyschopnosti obyvateľov, stimulácia dopytu po tovaroch a službách)
- rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry (budovanie a rekonštrukcia cestnej siete, budovanie kanalizácie, vodovodov, odpadové hospodárstvo a iné).

Neekonomické (nekvantifikovateľné):

- poznanie kultúry a histórie
- ovplyvňovanie zdravia obyvateľov.

Negatívne účinky cestovného ruchu pre rozvoj obce:

- sociálne napätie medzi účastníkmi cestovného ruchu a domácim obyvateľstvom

- devastácia architektúry (vplyvom cestovného ruchu sa uplatňuje na vidieku veľa nových prvkov, ktoré nie sú typické pre pôvodnú architektúru)
- mechanická výroba spomienkových predmetov (vznikajú gýče, čím sa strácajú prvky miestnej kultúry)
- preťaženosť územia, ktorú prináša so sebou cestovný ruch v podobe devastácie prírodných a kultúrnych hodnôt (zničené vegetácie a pod.)
- rast cenovej hladiny (predovšetkým v atraktívnych oblastiach ceny spotrebných materiálov a pozemkov rastú rýchlo, čo má konečný negatívny dopad na pôvodné obyvateľstvo.)

Kompásová ďalej rozvádza teóriu priaznivého dopadu účinkov cestovného ruchu nasledovne: „Preto, aby účinky cestovného ruchu boli priaznivé, je potrebný celý vývoj dôsledne riadiť, čo by malo byť úlohou orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy, miestnych a regionálnych združení cestovného ruchu. V opačnom prípade môže hroziť rozpad miestneho priemyslu, nekontrolovaná výstavba zariadení cestovného ruchu, nekontrolované rozpredávanie pôdy, poškodzovanie prírody a krajiny, vyvolanie napätia medzi obyvateľmi a účastníkmi cestovného ruchu.“

(KOMPÁSOVÁ, 2010, s. 14, [online], 2013-03-12, dostupné na:

http://www.euroregionvdi.sk/manazer/images/prednasky/14.Zaklady_cestovneho_ruchu.pdf)

2 POTENCIÁL A PREDPOKLADY ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU NA LIPTOVE

V tejto časti považujeme za potrebné spracovanie stručného prehľadu toho najzaujímavejšieho, čím región po stránke prírodných a kultúrno – historických daností disponuje, a teda poukázať na vysoký potenciál, ktorým daný skúmaný región oplýva a právom ho zaraďujeme medzi regióny I. kategórie resp. medzi regióny s medzinárodným významom podľa národného strategického dokumentu z roku 2003 s názvom Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike.

Región predstavuje najširšiu a najuniverzálnejšiu ponuku cestovného ruchu v rámci Slovenska. Územie poskytuje možnosti takmer pre všetky aktivity cestovného ruchu na veľmi vysokej úrovni, niektoré z nich v úplne špičkovej. Prednosťou regiónu je aj jeho poloha medzi ďalšími vysoko atraktívnymi regiónmi ako aj významná poloha z hľadiska dostupnosti z najpočetnejších príjazdových trhov – Čiech a Poľska. Je vzdialený 40 minút od medzinárodného letiska Poprad a výborne vnútro - regionálne dostupný vďaka diaľnici D1.

Predpoklady predovšetkým lokalizačné pre rozvoj cestovného ruchu, ktoré región Liptov má k dispozícii poukazujú na možnosti ich využiteľnosti v prospech regiónu ale zároveň ostatné nemenej významné predpoklady, na myslí máme predovšetkým realizačné predpoklady poukazujú na nutnosť ich neustáleho a cieleného rozvoja v prospech rastu daného územia po všetkých stránkach.

Struhár (2005, s. 18) tvrdí, že: „Ten, kto tento región raz navštívi, určite sa sem rád vráti. Liptov privíta všetkých ľudí, ktorým učarovala nedotknutá príroda a jej krása, ktorí túžia po oddychu v jej lone. Ponúka miesta, ktoré sa oplatí navštíviť.“

Keby môžeme zhrnúť jednou vetou a výstižne charakterizovať tento región opísali by sme ho rovnako ako uvádza Organizácia destinačného manažmentu Klaster Liptov na svojej oficiálnej internetovej stránke venovanej propagácii Liptova a to: „Liptov, to je zelená aréna plná prírodných krás, adrenalínu, aquaparkov a zábavy, živého folklóru a tradície, ako aj histórie, kultúry a jedinečnej gastronómie a zásluhou tejto pestrej škály je slovenskou turistickou destináciou číslo jeden v zime aj v lete.“ (http://www.klasterliptov.sk/sk/destinacia_liptov.php - 7. 3. 2013)

2.1 Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu v regióne

Liptov

Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu predstavujú primárny potenciál destinácie a sú základom motivácie potenciálnych účastníkov cestovného ruchu. Delia sa na **prírodné a kultúrno – správne predpoklady cestovného ruchu** (NOVACKÁ A KOL., 2010).

Liptov má jednu z najmalebnejších prírodných scenérií v rámci Slovenska a patrí k najnavštevovanejším regiónom Slovenska aj zásluhou polohy národných parkov, ktoré sú turistickými oblasťami prvej kategórie s medzinárodným významom.

Na svojom území má región najväčší počet chránených prírodných oblastí na Slovensku a 50% rozlohy územia zaberajú lesy. Disponuje geotermálnym bohatstvom využiteľným v kúpeľníctve a trávení voľného času (aquaparky). Na jeho území sa nachádza najnavštevovanejší, verejnosti prístupný jaskynný systém na Slovensku. Prvenstvo regiónu predstavuje aj najväčší poriadaný medzinárodný festival folklóru na Slovensku, avšak najhlavnejším dôvodom vysokej návštevnosti regiónu sú predovšetkým najznámejšie lyžiarske strediská na Slovensku, ktoré v súčasnosti nadobúdajú podobu a možnú porovnateľnosť s lyžiarskymi strediskami v rakúskych Alpách.

Región disponuje najväčším počtom národných kultúrnych pamiatok v Žilinskom kraji a vzácnymi sakrálnymi pamiatkami so stredovekými nástennými maľbami. Je historicky bohatým územím, o čom svedčí početná sieť archeologických nálezísk. Na území regiónu sa nachádza jediná UNESCO pamiatka v kraji.

Na zachované tradície, ktorých je niekoľko nadväzujú aj mnohé podujatia, ktoré sú organizované v priebehu celého roka. Od folklórnych festivalov a udržiavania tradícií cez koncerty, športové a adrenalínové podujatia, ale aj noci plné tanca, hudby a zábavy pre mladých – aj to je Liptov.

Taktiež vyznávači aktívneho športu a adrenalínu v pravom slova zmysle si prídu na svoje. Od raftingu, splavov, cez skalolezenie, lanové či bobové dráhy, paragliding bike parky, horské kolobežky a mnohé ďalšie atrakcie pre všetkých. V zime je Liptov slovenským rajom pre lyžiarov a snowboardistov.

Jedinečnosť Liptova spočíva aj v tom, že po aktívnom relaxe ponúka oddych v teplých termálnych prameňoch aquaparkov. Svojím zameraním na deti pri množstve tobo-

gánov a atrakcií ale aj relax dospelých v podobe vitálnych a wellness svetov sú ideálnou kombináciou k horským štítom ktoré návštevníci môžu obdivovať priamo z bazénov.

K tomu všetkému nie je potrebné dodávať, že Liptov má svoje gastronomické špeciality, ktoré sa oplatí ochutnať. V typických kolibách či moderných reštauráciách si vo svojom putovaní svetom chutí môžu labužníci skutočne prísť na svoje. Viac než čokoľvek však stále priťahuje čistá liptovská príroda.

2.1.1 Prírodné predpoklady

Reliéf

Podľa geomorfologického členenia Slovenska patrí Liptov do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, do Fatransko – tatranskej oblasti. Túto oblasť reprezentujú celky Veľká Fatra, Nízke Tatry, Chočské vrchy, Tatry, Kozie chrbty a Podtatranská kotlina. Z týchto horopisných jednotiek reprezentujú reliéf Liptova východná časť Veľkej Fatry, severné svahy Nízkych Tatier, západná časť Kozích chrbtov, južné svahy Chočských vrchov, Liptovská kotlina a Západné Tatry. Západné Tatry a Nízke Tatry sú najvýraznejšími prírodnými dominantami Liptova. Západné Tatry ležia medzi Východnými Tatrami na východe a Chočskými vrchmi na západe (KOLLÁR, 1999).

Hydrologické pomery (vodstvo)

Rieka Váh preteká Liptovom v dĺžke asi 80 km. Po niekoľkokilometrovej ceste vteká do vodnej nádrže Liptovská Mara, ktorej plocha hladiny dosahuje 21,6 km². Liptov je bohatý na minerálne a termálne vody. Minerálne pramene sa koncentrujú pozdĺž tektonických zlomov na okraji Liptovskej kotliny. Pri niektorých z nich vyrástli kúpeľné strediská (Lúčky, Liptovský Ján). K najznámejším teplým prameňom patria pramene v kúpeľoch Lúčky (sádrovo-zemitá a uhličitá voda s teplotou 32 °C), Liptovský Ján (najväčší zdroj minerálnej vody s výdatnosťou 35 l/s) a Bešeňová, kde na báze horúcich prameňov liečivých vôd s teplotou 62 °C vznikol areál termálneho kúpaliska. Pri studených prameňoch vznikli napríklad už v 19. storočí kúpele Ľubochňa a Korytnica (najvyššie položené minerálne kúpele na Slovensku vo výške 825 m). (ÚRAD ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA – Odbor kultúry a cestovného ruchu, Stratégia rozvoja cestovného ruchu ŽSK pre roky 2007 – 2013, [online], 2013-02-03)

Klimatické pomery

Územie Liptova je členité, s väčšími teplotnými rozdielmi. Nižšie položená časť regiónu v doline Váhu patrí do mierne teplej klimatickej oblasti s priemernou júlovou teplotou okolo 16 °C a januárovou okolo -3 °C. Okrajové a vyššie položené časti patria do chladnej klimatickej oblasti, kde sa priemerná júlová teplota pohybuje od 10 °C do 16 °C, v najvyšších polohách Západných a Nízkych Tatier neprevyšuje 10 °C.

Flóra a fauna

Charakteristickým znakom územia Liptova je pestrosť flóry a usporiadanie rastlínstva do niekoľkých výškových vegetačných stupňov. V extrémnych podmienkach alpínskych lúk rastie asi 300 druhov drobných odolných rastlín. Floristicky najbohatšie sú alpínske lúky na vápencoch Západných Tatier. Prírodné podmienky a činnosť človeka ovplyvnili aj v Liptove druhovú skladbu živočíšstva. V hustých lesoch žije veľa srnčej a jelenej zveri, diviakov, líšok, jazvecov, divých mačiek a drobných hlodavcov. Z väčších šeliem možno v Nízkych Tatrách stretnúť medveďa hnedého. (ÚRAD ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA – Odbor kultúry a cestovného ruchu, Stratégia rozvoja cestovného ruchu ŽSK pre roky 2007 – 2013, [online], 2013-02-03)

Z uvedeného vyplýva, že oblasť regiónu má vynikajúce prírodné podmienky a predpoklady pre rozvoj regiónu.

Súhrn všetkých prvkov prírodného prostredia ako uvádza Novacká a kol. (2010) a to tvar terénu, typ podnebia, výskyt povrchových či podzemných vôd, pestré zastúpenie rastlínstva a živočíšstva určuje potenciál krajiny, ktorý oceňuje mieru vhodnosti prostredia na rôzne aktivity v rámci cestovného ruchu.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame súhrnný prehľad o potenciály regiónu Liptov podľa jednotlivých aktivít (tzv. váh). Pre vysvetlenie a bližšie pochopenie uvádza Dokument Regionalizácia cestovného ruchu Slovenskej republiky hodnotenie potenciálu:

- ✓ **Základný stupeň potenciálu:** vhodnosť územia pre danú aktivitu možno evidovať, dosahuje však nízku úroveň, neprekračuje regionálny význam
- ✓ **Priemerný stupeň potenciálu:** vhodnosť územia pre danú lokalitu je zvýšená, dosahuje priemernú úroveň, významná z nadregionálneho pohľadu
- ✓ **Dobrá stupeň potenciálu:** vhodnosť územia pre danú aktivitu je významná na národnej úrovni

- ✓ **Vysoký stupeň potenciálu:** vhodnosť územia pre danú aktivitu je veľmi významná a porovnateľná s významnými aktivitami v zahraničí (Ústav turizmu, online, 2013-02-03)

Tabuľka 1: Aktivity s prevažujúcou väzbou na prírodné prostredie

Aktivita	Potenciál <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysoký ✓ dobrý ✓ priemerný ✓ základný 	Strednodobý horizont	Dlhodobý horizont
Zjazdové lyžovanie / snowboarding	vysoký	x	x
Lyžiarska turistika (výlety na lyžiach, skialpinizmus)	Vysoký		x
Bežecké lyžovanie	Dobrý	x	
Pobyt – rekreácia pri vode	dobrý priemerný	x	x
Pobyt – rekreácia pri termálnej vode	vysoký	x	x
Vodné športy	Vysoký dobrý	x	x
Vodná turistika - vodáctvo	zvýšený		x
Pobyt – rekreácia v kúpeľoch	dobrý	x	
Pobyt v horskom / lesnom prostredí	vysoký		x
Pobyt na vidieku (vidiecky turizmus)	vysoký		x
Pešia turistika	vysoký	x	x
Cykloturistika	vysoký	x	x
Horolezectvo	zvýšený		x
Paragliding	Výskyt možností		x
Návšteva jaskýň / speleológia	zvýšený	x	x
Poznávanie kultúrno – historických pamiatok	vysoký	x	x

Zdroj: ÚSTAV TURIZMU s. r. o., Regionalizácia cestovného ruchu v SR, [online], 2013-01-15

Z uvedeného prehľadu aktivít viažucich sa na prírodné prostredie vyplýva, že región má vysoký potenciál zo strednodobého aj dlhodobého horizontu v aktivitách zjazdové lyžovanie – snowboarding , pobyt pri termálnej vode, pešia turistika, cykloturistika, lyžiarska turistika, letný pobyt v horskom prostredí, pobyt na vidieku, vodné športy a poznávanie kultúrneho dedičstva. Aj zvyšné aktivity sú na najvyššej možnej úrovni v rámci možností, ktoré Slovensko má nakoľko u niektorých aktivít nie rozhodujúceho významu napr. vodná turistika, horolezectvo atď. by bolo veľmi zložité a málo účelné stanoviť štyri stupne vhodnosti územia, v týchto prípadoch sú hodnotené dva stupne – základný a zvýšený. Pri ďalších vybraných aktivitách ako sú rybolov, poľovníctvo, paragliding je hodnotený len výskyt potenciálu resp. vhodnosť pre danú aktivitu bez rozlišovania intenzívneho stupňa. (ÚSTAV TURIZMU s. r. o., Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005, [online], 2013-01-15)

Prírodný potenciál skúmaného regiónu je v porovnaní s potenciálom ostatných regiónov na najvyššej úrovni. Dokonca prehľad kompletných hodnôt celkového potenciálu, a to potenciálu resp. aktivít s prevažujúcou väzbou na prírodné prostredie a aktivít s prevažujúcou väzbou na vytvorené – antropogénne prostredie podľa jednotlivých regiónov, ktorý udáva dokument Regionalizácia cestovného ruchu Slovenskej republiky z roku 2005 poukazuje na skutočnosť, že Liptovský región je v rebríčku na prvom mieste a dokonca predbehol aj Tatranský región.

To najatraktívnejšie z prírodných daností Liptova

- ✓ Chránené územia

Tatranský národný park

Najstarším národným parkom na Slovensku je Tatranský národný park (TANAP) vyhlásený už v roku 1949 na severe Slovenska. Zahŕňa vysokohorskú oblasť Tatier a je v európskom meradle jedinečný ochranou flóry a fauny v najvyšších európskych veľhorách ležiacich severne od Álp.

Národný park Nízke Tatry

Národný park Nízke Tatry (NAPANT) je najrozľahlejší slovenský národný park, rozprestierajúci sa na strednom Slovensku. Jeho najväčšou atrakciou sú početné krasové javy s viacerými jaskyňami.

Národný park Veľká Fatra

Národný park Veľká Fatra, ležiaci na strednom Slovensku je typický súvislými lesmi, dlhými dolinami a najväčším náleziskom pôvodného výskytu ihličnatého stromu tisu obyčajného v Európe.

(<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/priroda/chranene-uzemia/>

- 15.01.2013)

✓ Jaskyne

Demänovská jaskyňa slobody

Demänovská jaskyňa slobody je súčasťou obrovského podzemného krasového systému v Demänovskej doline pod Nízkymi Tatrami. Má jedinečnú kvapľovú výzdobu, ktorá ju radí medzi najkrajšie jaskyne v Európe.

Demänovská ľadová jaskyňa

Na pravej strane Demänovskej doliny a pod severnými svahmi Nízkych Tatier sa nachádza ďalšia verejnosti prístupná jaskyňa - Demänovská ľadová jaskyňa. Atraktívna a turistami vyhľadávaná ľadová jaskyňa je jednou z prvých známych jaskýň na svete.

Važecká jaskyňa

Najnavštevovanejšou prírodnou zaujímavosťou horného Liptova je Važecká jaskyňa ležiaca na južnom okraji obce Važec. Važecká jaskyňa patrí medzi najznámejšie európske paleontologické lokality s nálezmi kostí medveďa jaskynného.

Stanišovská jaskyňa

Jediná celoročne prístupná jaskyňa na Liptove otvorená 7 dní v týždni.

(<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/priroda/jaskyne/> - 15.01.2013)

✓ Prírodné zaujímavosti

Bešeňovské travertíny

Obec Bešeňová je jednou z mála vzácných lokalít, kde sa vyskytujú "sladkovodné" vápence čiže travertíny. Za toto bohatstvo môžeme ďakovať nerastnému obsahu vody, jej teplote a samozrejme povrchu a stavbe krajiny. Ak si nájdete čas, určite navštívte tento "opustený" lom severne od obce.

Minerálny prameň Medokýš

Na prechádzke z Liptovského Jána popod horu, cez Borovú Sihoľ smerom na Liptovský Hrádok sa môžete zastaviť pri prameni Medokýš a občerstviť sa jeho osviežujúcou vodou.

Kadža a prameň Teplica

Na konci obce Liptovský Ján vyvierajú zo zeme v prírodných prameňoch liečivá termálna minerálna voda. Názov "kaďa", ktorý sa ujal u miestnych obyvateľov, je známy i vzdialenejší návštevníkom. Tesne u kaďi sa nachádza prameň Teplica, z ktorého na povrch vyteká pitná minerálna voda.

Nadina studnička

Na okraji lúky pri ceste v Jánskej doline sa nachádza studnička, ktorá sa volá Nadina studnička. Dostala meno podľa dcéry lekárnik Žufu z Liptovského Mikuláša.

Vodopád v Jánskej doline

V Jánskej doline sa nachádzajú dva menšie vodopády. Jeden sa nachádza v tzv. Šuštičke a druhý v Urbanovej dolinke. Veľmi pekné ľadové útvary vytvára voda v zimnom období.

Lúčanský vodopád

Lúčanský vodopád je však výnimkou, tento prírodný unikát je možné vidieť priamo v centre obce. Zvuk padajúcej vody, niekedy len jemné zurčanie, inokedy mocný hukot vody, prinúti každého návštevníka, aby aspoň na chvíľu zastal a započúval sa do tejto nebeskej vodnej hudby.

(<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/priroda/prirodne-zaujímavosti/>
- 15.01.2013)

✓ Aquaparky

Aquapark Tatralandia

Aqua Park Tatralandia ponúka: 3 celoročné bazény s množstvom vodných atrakcií, masážne sedenia, vodné postele, vodný hříbik, chříliče, vyvierajúčky, vodné prúdy, vodná hojdačka, Tropical Paradise - kúsok karibského tropického raja s priemernou teplotou 30°C a s originálnou tropickou flórou, 5 celoročných toboganov, ktoré ponúkajú zábavu a adrenalín v každom počasí, Ostrov pirátov z Karibiku – jedinečný tropický komplex s bazénmi a výhľadom na Tatry, Keltský saunový svet – komplex 17 parných, vodných a masážnych kúpeľov, saun a procedúr, Wellness Paradise - komplex masáží, kúpeľov, zábalov a iných liečebných aj relaxačných procedúr.

Gino Paradise Bešeňová

Celoročný areál Gino Paradise Bešeňová poskytuje svojim hosťom ubytovanie, oddych, zábavu a kúpanie v geotermálnej alebo priesračnej vode 365 dní v roku, v krásnom prostredí Chočských vrchov s nádherným výhľadom na Nízke a Západné Tatry.

Aqua - Vital Park Kúpele Lúčky

V prírodnom prostredí Kúpeľov Lúčky čaká celoročne otvorený Aqua – Vital Park.

Thermal Raj Liptovský Ján

Letné termálne kúpalisko sa nachádza v areáli Hotela Sorea v krásnej scenérii Národného parku Nízke Tatry pri vstupe do Jánskej doliny.

- ✓ Lyžiarske strediská

Jasná Nízke Tatry

Jasná Nízke Tatry je najväčšie stredisko na Slovensku, s najlepšimi prírodnými predpokladmi na lyžovanie a snowboarding.

Ski & Bike Park Ružomberok - Malinô Brdo

Stredisko sa nachádza na úbočiach Veľkej Fatry, v nadmorskej výške 545 až 1209 m. n. m. vzdialené iba 2 km od centra mesta Ružomberok.

Lyžiarsky areál Žiarce - Pavčina Lehota

Lyžiarsky areál Žiarce sa nachádza len 8 km od Liptovského Mikuláša, pri vstupe do Demänovskej Doliny.

Skicentrum Opalisko Závažná Poruba

Ski Centrum Opalisko je stredisko rodinného typu, vzdialené od centra Liptovského Mikuláša len 5 km.

Lyžiarske stredisko Javorovica

Lyžiarske stredisko Javorovica je situované na úpätí severných svahov Nízkych Tatier v jednej z najkrajších dolín Slovenska, vzdialené 7 km od Liptovského Mikuláša. Je to stredisko rodinného typu s vlastnou lyžiarskou školou a lyžiarskou škôlkou. Svoje miesto si v ňom nájdu úplní začiatočníci, ale aj skúsení lyžiari.

- ✓ Atrakcie na Liptove

Adventure golf

Adventure golf je nová a príjemná zábava pre celú rodinu, ako aj obľúbený rekreačný a profesionálny šport. Je to v podstate klasický golf zmenšený do veľkosti minigolfových dráh.

Karkulka

Rozprávkovo-náučný chodník Karkulka, zábavné putovanie po lanovkách a po turistických chodníkoch pre celú rodinu a spoznávanie fauny a flóry Národného parku.

Tarzania - lanový park Hrabovo

Tarzania Hrabovo sa nachádza v blízkosti nástupnej stanice lanovky na Malinô Brdo neďaleko od centra Ružomberka.

Tarzania - lanový park Jasná

Tarzania Jasná sa nachádza v Jasnej pod Chopkom, v blízkosti hotela Ostredok a približne 200m od Hotela Grand.

Letná horská bobová dráha Žiarce

Adrenalínová jazda po jednorúrovej dráhe dlhej 1000 m s prevýšením 113 m, 16-timi zákrutami a 6-timi terénnymi vlnami v špeciálne navrhnutých bobách pre jednu osobu + dieťa do 6 rokov. (<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/pre-rodiny/> - 15. 01. 2013)

2.1.2 Kultúrno – správne predpoklady

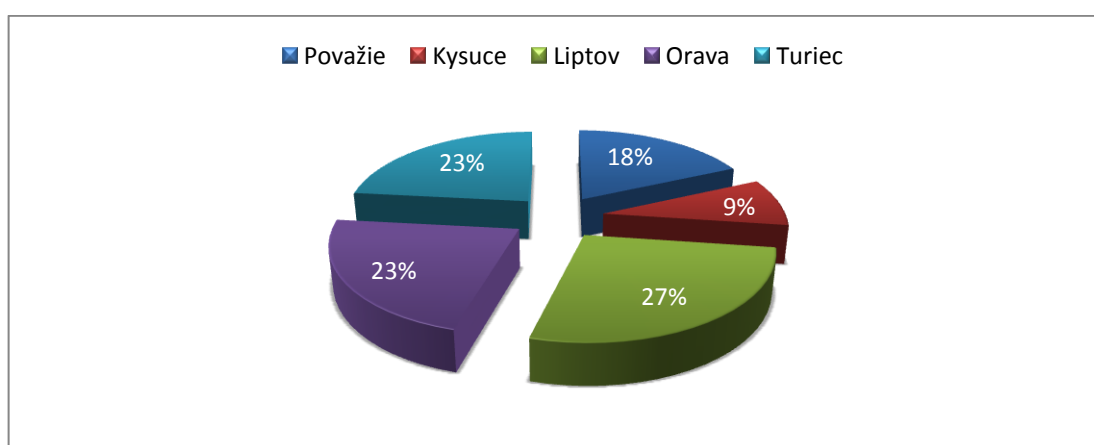
Kultúrnohistorické pamiatky na Liptove

Pamiatky majú pre každý národ mimoriadny význam, preto ich každý kultúrny národ usilovne vyhľadáva, skúma, študuje a ochraňuje, chátrajúce udržiava pre nasledujúce generácie, opatrne, pozorne a pietne ich obnovuje a reštauruje. Presnejšie, malo by to tak byť, pretože rovnako ako v prírode – druhy, ktoré zaniknú a zmiznú budú nenávratne stratené.

(<http://www.pamiatkynaslovensku.sk/sablona.php?id=0&clanok=1> – 27.12.2012)

Na Liptove je najväčší počet kultúrno – historických pamiatok v Žilinskom kraji, čo nám zobrazuje aj Graf 1: Štruktúra rozloženia jednotlivých pamiatok podľa regiónov Žilinského samosprávneho kraja. Nachádza sa tu početná sieť archeologických nálezísk, vzácnych sakrálnych pamiatok s nástennými maľbami a expozícií ľudovej kultúry, pamiatky rôzneho charakteru, veku ale aj rôznej umeleckej, historickej a architektonickej hodnoty.

Graf 1: Štruktúra rozloženia jednotlivých pamiatok podľa regiónov ŽSK

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z grafu 1 je preukázateľne jasné, že najväčší počet kultúrno – historických pamiatok v rámci Žilinského samosprávneho kraja predstavuje región Liptov. Alarmujúce je však množstvo pamiatok z celkového počtu 376 pamiatok v regióne Liptov, z ktorých predstavuje 107 pamiatok stav vyhovujúci, 156 pamiatok stav dobrý, 63 pamiatok stav narušený, 28 pamiatok v obnove – reštaurovaní, 1 pamiatka s pozastavenou obnovou, 2 pamiatky stratili pamiatkové hodnoty reštaurovaním, 6 pamiatok je v dezolátnom stave, 2 pamiatky úplne fyzicky zanikli a 11 pamiatok, ktorých kultúrna hodnota nie je reprezentovaná. (ÚRAD ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA – Odbor kultúry a cestovného ruchu, Stratégia rozvoja cestovného ruchu ŽSK pre roky 2007 – 2013, [online], 2013-02-04)

Národné kultúrne pamiatky na Liptove

Národné kultúrne pamiatky tvoria najvýznamnejšiu súčasť kultúrneho bohatstva národa a sú predmetom zvýšenej starostlivosti a ochrany. Pre svoju všeobecnú populari-

tu patria k najpríťažlivejším objektom pre účastníkov cestovného ruchu (MARIOT, 1983)

Medzi nehnuteľné národné kultúrne pamiatky na Slovensku patria archeologické náleziská, pamiatky architektúry a urbanizmu, pamiatky histórie, ľudového staviteľstva, výtvarné pamiatky, pamiatky vedy, výroby a techniky a tiež historická zeleň. (<http://vas.cas.sk/clanok/5878/narodne-kulturne-pamiatky-na-slovensku-ako-vyzeraju-naozaj.html> - 27.12.2012)

✓ Významné architektonické svetské pamiatky:

10 renesančných, barokových a klasicistických kaštieľov v Liptovskom Jáne – Tomášovský kaštieľ (barok), Kazimírovský kaštieľ (klasicizmus), Klasicistický kaštieľ v Kráľovej Lehote, Renesančný kaštieľ vo Vlachoch, Renesančný kaštieľ zo 17. Storočia v Partizánskej Lupči, Liptovský hrad, Hrad Likava, Hrad a kaštieľ Liptovský Hrádok.

✓ Významné sakrálné pamiatky:

Gotický kostol Všetkých Svätých (Ludrová), Rímsko – katolícky kostol sv. Ondreja (Ružomberok), Veža kostola – zvyšky gotického kostola (Liptovská Mara), Gotický rímsko – katolícky kostol svätej Alžbety (Prosiek),

✓ Významné archeologické lokality:

Archeoskanzen Havránok (Liptovská Mara), Komjatná, Hradisko (Liptovská Štiavnica), Hradisko Konislav (Lúčky), Hrádok Pancová (Ludrová), Zámček Lehotský (Pavčina Lehota), Veľký hrad liptovský (Liptovská Sielnica), Hrádok – Prosiek (Prosiek), Ploštín Roháčka (Liptovský Mikuláš), Hrádok (Liptovský Ján), Hrádok / Hradisko (Smrečany)

✓ Významné kultúrno – osvetové zariadenia:

Múzeum Janka Kráľa (Liptovský Mikuláš), Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva (Liptovský Mikuláš), Liptovské múzeum v Ružomberku vrátane Múzea liptovskej dediny v Pribyline a Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkolínec, SNG Galéria Ľudovíta Fullu (Ružomberok), Galéria P. M. Bohúňa (Liptovský Mikuláš)

✓ Významné pamiatky historických udalostí:

Súbor pamiatok a osobnosti Andreja Hlinku (Ružomberok), Pamiatky černovskej masakry (Ružomberok), Pamätný dom Čierny Orol (NKP V Liptovskom Mikuláši)

✓ Významné tradície a zvyky:

Medzi významné tradície pochádzajúce z Liptovských murárov, príbylinských pltníkov, malužinských mediarov, maliarov vo Važci, hybského Pacha a liptovské strigy, skon Juraja Jánošíka, mikulášske garbiarstvo, liptovských ľudožrútov, magurských permoníkov, ľupčianske gelety, salašníctvo, liptovskú bryndzu a švihrovskú bitku. V regióne je bohatá aj banská tradícia súvisiaca s budovaním banských osád v Bocianskej doline, na Podbanskom ale taktiež legendárneho Juraja Jánošíka – azda najslávnejšieho zbojníka v celom Rakúsko – Uhorsku narodeného v Terchovej.

✓ Technické pamiatky:

Vodné mlyny – Oblazy v Kvačianskej doline - Vodné mlyny v Kvačianskej doline patria medzi horské typy mlynov a sú umiestnené v jednej z najkrajších slovenských dolín v malebných Chočských vrchoch. Ide o jednu z posledných zachovaných pamiatok svojho druhu, navyše začlenenú do pôvodného prírodného prostredia. (<http://www.visitliptov.sk/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/pamiatky/technicke-aktivity/> - 27.12.2012)

Pamiatkové rezervácie

„Pamiatkové rezervácie tvoria najvýznamnejšie súbory pamiatok a kultúrneho bohatstva národa. Patria k nim najmä historické jadrá miest, ktoré svojimi výnimočnými urbanistickými a architektonickými hodnotami sídelných útvarov tvoria kultúrno - umelecký a historicky hodnotný celok mestského prostredia s pôsobivými a svojráznymi priestormi, resp. panoramatickými siluetami.“ (MARIOT, 1983, s. 131).

Pamiatkové rezervácie môžeme rozdeliť na mestské pamiatkové rezervácie, ktoré sú tvorené najmä historickými jadrami miest a na pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry nachádzajúce sa zväčša vo vidieckych obciach.

✓ Mestské pamiatkové rezervácie:

MPZ Liptovský Mikuláš (1991), MPZ Ružomberok (1991), 2 MPZ Liptovský Hrádok (1991),

✓ Pamiatkové zóny:

PZ Nižná Boca (1991), PZ Partizánska Ľubča (1991), PZ Stankovany – Podšíp (1991), PZ Východná (1991), PZ Hybe (1991).

Najväčší význam z hľadiska návštevnosti regiónu majú dané kultúrno – historické pamiatky:

✓ Hrad Likava

Likavský hrad stojaci v severozápadnom cípe Liptova sa po prvý raz spomína v roku 1315. Jeho výstavba sa začala kvôli stráženiu priechodu cez Váh a významnej obchodnej cesty, ktorá viedla z Považia na Oravu a ďalej do Poľska.

✓ Liptovský hrad

Najvyššie položený hrad na Slovensku leží vo výške 993 m v Chočských vrchoch

✓ Hrad a Kaštieľ Liptovský Hrádok

Na malej vyvýšenine pri rieke Belá na okraji dnešného mesta Liptovský Hrádok na severe Slovenska stojí hrad Hrádok. Hoci o vzniku hradu existuje viacero verzí, s istotou možno povedať, že po prvý raz sa hrad spomína v roku 1341.

✓ Vlkolíncec - UNESCO pamiatka

Jedinečná oáza ľudovej architektúry zapísaná v r. 1993 do Zoznamu svetového a kultúrneho dedičstva UNESCO – pamiatková rezervácia Vlkolíncec sa nachádza v malebnom prostredí NP Veľká Fatra. Obec Vlkolíncec je typickým príkladom dvojradovej ulicovky s dlhými dvormi. K chráneným objektom osady patrí 45 dreveníc s hospodárskymi dvormi zo 16. až 19. storočia.

✓ Drevený artikulárny kostol v Svätom Kríži

Drevený artikulárny evanjelický kostol pri Svätom Kríži je jednou z najväčších drevených stavieb v strednej Európe, ktorá sem bola prenesená v rokoch 1974 až 1982 z Paludze.

✓ Synagóga v Liptovskom Mikuláši

Synagóga v Liptovskom Mikuláši patrí medzi najštýlovejšie a najväčšie na Slovensku. Bola postavená v rokoch 1842 – 1846 ako jednopodlažná klasicistická stavba s rovným trámovým stropom a strohým interiérom bez plastickej výzdoby. Súčasnú podobu získala po rozsiahlej prestavbe v roku 1906, ktorá sa realizovala podľa projektu budapeštianskeho architekta Leopolda Baumhorna.

✓ Rímsko-katolícky kostol v Liptovskom Jáne

Rímsko-katolícky kostol sv. Jána Krstiteľa bol postavený koncom 13. storočia na ploche pôvodnej kaplnky na počesť víťazstva nad Tatármi.

- ✓ Kaštiele a kúrie v Liptovskom Jáne

Liptovský Ján bol v 16. - 19. storočí významným sídlom najbohatšieho zemianskeho rodu Szent - Ivanyi a ďalších zemianskych rodín, ktoré si tu budovali svoje sídla.

(<http://www.visitliptov.sk/sk/dtb/sk/dalsie-architektonicke-zaujímavosti/> - 27.12.2012)

Kultúrne podujatia na Liptove

Na bohaté kultúrne, spolkové a športové tradície Liptovského Mikuláša dnes nadväzuje široká paleta rôznorodých podujatí pre obyvateľov i návštevníkov mesta a širšieho okolia. (Sprievodca mestom, históriou a krajinou..., 2008)

- ✓ Folklórny festival Východná

Počas festivalu sa každoročne v prvý júlový týždeň obec mení na mekku folklóru. Atraktívny sprievod dedinou so všetkými účinkujúcimi končí na veľkom prírodnom amfiteátri s výhľadom na majestátnu panorámu Kriváňa a Tatier, kde od piatku do nedele vystupujú najlepšie folklórne skupiny, súbory i jednotlivci z celého Slovenska a zahraničia. Festival s medzinárodnou účasťou má už viac ako päť desaťročí.

- ✓ Múzeum liptovskej dediny v Pribyline

Múzeum ponúka predovšetkým počas tematických nedeľ (ovčiarska, včelárska, remeselnícka, nedeľa rodákov, sv. Huberta, poďakovanie za úrodu, Vianoce v Liptove...) možnosť stretnúť sa s mnohokrakými prejavmi každodenného i sviatočného života obyvateľov Liptova v minulosti.

- ✓ PAN – celoslovenská súťažná prehliadka pantomímy a pohybových divadiel

Festival sa koná v Liptovskom Mikuláši s množstvom tvorivých dielní a predstavení pre deti a mládež.

- ✓ Mikulášsky Jazzový festival
- ✓ Stoličné dni a Mikulášsky jarmok
- ✓ Medzinárodný tatranský slalom – Memoriál Ondreja Cibáka
- ✓ Mikulášske
- ✓ Národný výstup na Kriváň (Sprievodca mestom, históriou a krajinou..., 2008)

2.2 Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu v regióne

Liptov

2.2.1 Dopravná dostupnosť (komunikačný systém)

Keďže cestovný ruch sa realizuje mimo trvalého bydliska, existencia dopravy je jednou z podmienok vzniku a rozvoja cestovného ruchu. Pre cestovný ruch je rozhodujúca predovšetkým dopravná sieť a jej vzájomné vnútorné a vonkajšie prepojenie. V cestovnom ruchu sa najviac uplatňuje cestná, železničná, letecká a vodná doprava. (KOPŠO A KOL., 1979)

Cestná doprava

Cestná doprava má pre rozvoj regiónu možno povedať najväčší význam, nakoľko je najviac využívaným druhom dopravy pokiaľ ide o domáci cestovný ruch, ktorý má značné zastúpenie v regióne.

Súčasný stav nadradenej cestnej infraštruktúry na Slovensku je charakterizovaný nedostatočným pokrytím územia a prístupu k sieti diaľnic a rýchlostných ciest, pričom až tretina územia Slovenska má prístup na diaľnicu, resp. rýchlostnú cestu v čase dlhšom ako 45 min. Z pohľadu hustoty cestnej infraštruktúry patrí Slovenská republika k priemeru v rámci krajín EÚ. Čo sa týka hustoty diaľnic patrí SR v rámci EÚ ku krajinám s najnižšou hustotou.

(MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA, Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, [online], 2013-03-07)

Cestná doprava na území Liptova má k dispozícii približne 417, 2 km cestných komunikácií všetkých kategórií (vid'. tabuľka č. 2) čo predstavuje približne 2,3 % cestných komunikácií z celkovej dĺžky cestných komunikácií na území celého Slovenska. Pre región má najväčší význam diaľničný úsek D1 na trase Ivachnová – Važec, chýba však obchvat Matiašovce – Zuberec (dopravná dostupnosť z Poľska).

Najväčšiu dĺžku cestnej komunikácie regiónu Liptov predstavujú cesty III. triedy, ktoré tvoria približne 174,4 km, nasledujú cesty I. triedy o celkovej dĺžke 132,5 km, cesty II. triedy pokrývajú iba územie okresu Liptovského Mikuláša kde ich dĺžka prevyšuje 62 km a diaľnice o celkovej dĺžke 47,9 km prevládajú v okrese Liptovského Mikuláša, kde majú najväčšie zastúpenie.

Tabuľka 2: Sieť cestných komunikácií na území Liptova

Okres / územie	Dĺžka ciest v km				Rozloha územia v km ²	Hustota Cestnej siete v km/km ²
	diaľnica	I. trieda	II. trieda	III. trieda		
Liptovský Mikuláš	44,8	72,4	62,4	174,4	1341	0,265
Ružomberok	3,1	60,1	0	92,5	647	0,241
spolu	47,9	132,5	62,4	174,4	1988	0,506

Zdroj : http://www.cdb.sk/files/documents/cestna-databanka/infolisty-k_mapam/rk.pdf- 28.12.2012

Železničná doprava

Hlavnú os systému železničných tratí v regióne Liptov tvorí železničná trať č. 180 – Žilina - Košice, ktorá je súčasťou medzinárodného multimodálneho koridoru VA. Trať č. 180 - Bratislava – Žilina, tvorí hlavnú železničnú trasu vnútroštátneho a medzinárodného významu. V medzinárodnej osobnej doprave je využívaná vlakmi EC a IC a v medzinárodnej nákladnej doprave vlakmi AGTC.

Letecká doprava

Pre región Liptov a cestovný ruch v regióne majú význam okolité letiská nachádzajúce sa na území Slovenska a to v Bratislave Medzinárodné letisko M. R. Štefánika, Letisko Košice, Letisko Sliač, Letisko Žilina je letisko v obci Dolný Hričov, 10 km západne od Žiliny. Letisko Poprad - Tatry je medzinárodné letisko v Poprade. Leží vo výške 718 m n. m., je najvyššie položeným letiskom pre dopravné lietadlá na krátke a stredné vzdialenosti v strednej Európe.

Vodná doprava

V podmienkach regiónu Liptov je významná z hľadiska vodnej dopravy vodná nádrž Liptovská Mara s rozlohou 27 km² a výškou hrádze 43 m. Vodná nádrž Liptovská Mara má ideálnu polohu pre všetkých, ktorí sa zaujímajú nielen o vodné športy, ale aj o turistiku, cykloturistiku, rybolov či poznávanie histórie Liptova. Práve pre milovníkov histórie je tu možnosť plaviť sa k archeologickému nálezisku Havránok, či ochutnať sloven-

ské špeciality v Salaši Dechtáre loďou z autocampingu Trnovec.
(<http://www.plavba.net/vodne-cesty/liptovska-mara/> - 1.1.2013)

Lanové dráhy

Medzi menej tradičné ale o to zaujímavejšie a atraktívnejšie druhy dopravy patrí preprava prostredníctvom lanových dráh. Pre región Liptov má najväčší význam lanovka Chopok – Jasná Nízke Tatry, a to z dôvodu jej modernizácie, ktorá prebehla len nedávno a zaradila sa tak vďaka 24 – miestnej lanovke Funitel, ktorá patrí k najmodernejším technológiám na svete k špičkovým a jedinečným zariadeniam svojho druhu na svete.

Ďalšie lanové dráhy spomenutia hodné v zmysle zvyšovania atraktívnosti a konkurencieschopnosti regiónu predstavuje Tarzánia – Lanový park Jasná pod Chopkom je určená pre tých, ktorí si chcú užiť patričnú dávku adrenalínu, miernu dávku fyzickej námahy a hlavne perfektný zážitok.

2.2.2 Infraštruktúra a supraštruktúra cestovného ruchu

Infraštruktúru a supraštruktúru cestovného ruchu môžeme vymedziť v dvoch základných rovinách. Pokým supraštruktúru predstavujú služby, ktoré pokladáme za primárne, najzákladnejšie, ako nám vymedzuje aj známa Maslowova pyramída hierarchie potrieb, v ponímaní uspokojovania potrieb súvisiacich s cestovaním ide o služby ubytovacie a stravovacie. Až po uspokojení základných potrieb môžeme naplňať potreby vyššieho stupňa hierarchie, ktoré predstavujú infraštruktúru cestovného ruchu, a tú tvorí rad služieb, ktoré uľahčujú pobyt a zároveň zvyšujú atraktívnosť daného regiónu. Tieto predstavujú cestovné kancelárie, agentúry, turistické informačné centrá, kongresové priestory a pod.

Ubytovacie zariadenia v regióne Liptov

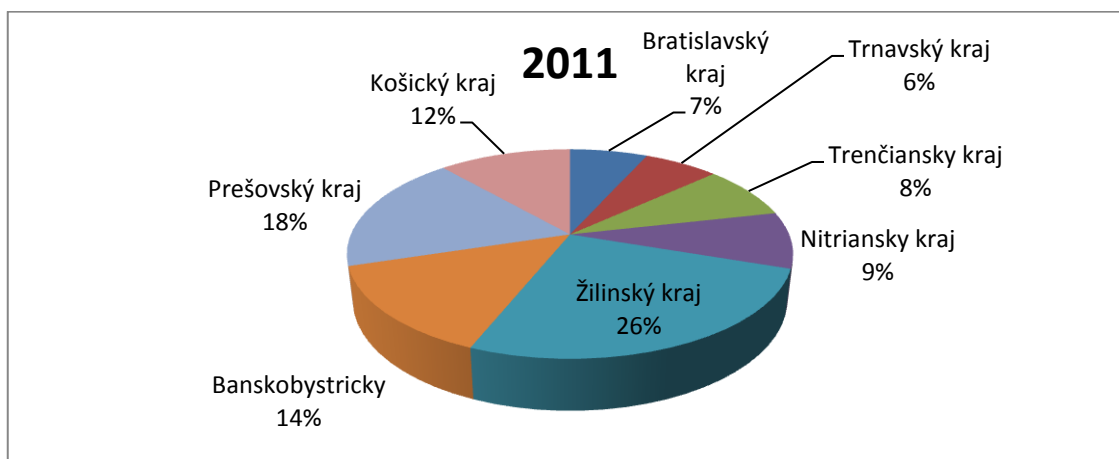
Štruktúru ubytovacích zariadení v regióne môžeme rozdeliť do dvoch základných skupín: a) hromadné ubytovacie zariadenia (hotely, penzióny, turistické ubytovne, chatové osady a ostatné.)

b) ubytovanie v súkromí

Na základe daného rozdelenia typu ubytovania a dostupných údajov zverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky za rok 2011 môžeme konštatovať na základe

nižšie uvedeného grafu 2, že výrazne najvyšší počet ubytovacím zariadení v rámci ôsmich krajov Slovenskej republiky sa nachádza v Žilinskom kraji (781 zariadení), čo predstavuje približne 26% z celkového počtu ubytovacích zariadení na Slovensku (3011 zariadení) pričom na základe porovnania rokov 2008-2011 môžeme konštatovať každoročný úbytok počtu zariadení poskytujúcich ubytovanie takmer vo všetkých krajoch.

Graf 2: Percentuálne vyjadrenie počtu ubytovacích zariadeniach za slovenské kraje

Zdroj: ŠÚ SR, [online], 2013-01-12, dostupné na <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=96>

Počet ubytovacích zariadení nie je jediný ukazovateľ, v ktorom Žilinský kraj dominuje. V priebehu roka 2011 zariadenia cestovného ruchu ubytovali v Žilinskom kraji 20,1 % z celkového počtu návštevníkov Slovenskej republiky, čo je druhý najvyšší podiel po Bratislavskom kraji s 24,6 %. Prvenstvo mu právom patrí aj v prípade ukazovateľa počtu prenocovaní návštevníkov v ubytovacích zariadeniach, a v prípade ukazovateľa počtu lôžok (36 726 lôžok) v ubytovacích zariadeniach, ktoré predstavujú 19,72 % podielu celoslovenského počtu lôžkovej kapacity (186 156 lôžok).

V rámci jednotlivých regiónov Žilinského kraja dominuje vo viacerých ukazovateľoch kapacity a výkonov ubytovacích zariadení región Liptov. V roku 2011 zaznamenal okres Liptovský Mikuláš najväčší počet ubytovacích zariadení, v ktorom sa nachádza 27,5 % zariadení kraja, z hľadiska počtu návštevníkov ubytoval daný okres 41 % návštevníkov kraja.

Dané ukazovatele kapacity a výkonov ubytovacích zariadení nám potvrdzujú, že región Liptov je v rámci Žilinského kraja a v rámci Slovenskej republiky regiónom

s najvyššou výkonnosťou ubytovacích zariadení, a právom mu tak patria popredné miesta v tabuľkách každoročných vyhodnocovaní výkonov a kapacít ubytovacích zariadení zostavovaných Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Potešiteľné je, že región Liptov má pre pobytový cestovný ruch dostatočné kapacity.

Na základe vyššie uvedenej štruktúry ubytovacích zariadení v delení na hromadné ubytovacie zariadenia a ubytovanie v súkromí nám Štatistický úrad Slovenskej republiky podáva prehľad počtu zariadení jednotlivých kategórií za rok 2011. Celkovo sa v regióne s okresmi Liptovský Mikuláš a Ružomberok nachádza 287 ubytovacích zariadení, z toho: 212 hromadných ubytovacích zariadení a ubytovanie v súkromí poskytuje zhruba 75 prevádzkovateľov. Celkovo je tu 7 hotelov kategórie štyroch hviezdíčiek, 17 hotelov kategórie troch hviezdíčiek, 15 hotelov dvoch hviezdíčiek, 9 hotelov kategórie jednej hviezdíčky, 44 penziónov, 26 turistických ubytovní, 3 chatové osady.

Na základe súčtov jednotlivých typov ubytovacích zariadení za okresy Liptovský Mikuláš a Ružomberok môžeme skonštatovať dostatok hotelov poskytujúcich priemerne služby, ktoré nájdeme predovšetkým vo významných turistických lokalitách, v okolí lyžiarskych stredísk, termálnych kúpalísk a podobne, avšak ako môžeme vidieť absentujú hotely vyššej triedy pre náročnejšiu zahraničnú alebo business klientelu, pre potreby rozvíjania kongresového cestovného ruchu.

Stravovacie zariadenia v regióne Liptov

Tradičná kuchyňa regiónu známa svojimi jedinečnými ovčiarskymi výrobkami a jedlami z nich reprezentujú početné salaše a koliby v regióne. Príkladom typického salašu, ktorý ponúka nielen chutné bryndzové halušky a iné špeciality ale aj predaj výrobkov z pravého ovčieho syra, a to všetko v príjemnom prostredí obklopený prekrásnou Liptovskou kotlinou a stádom živých oviec pasúcich sa v bezprostrednej blízkosti salaša, to je známy salaš „Krajinka“ na kraji Ružomberka. To je príklad typického stravovacieho zariadenia, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou tradície na Liptove. Podobné špecifické typy stravovacích zariadení sú z pohľadu atraktívnosti regiónu veľmi významné a turistami s obľubou početne navštevované.

Podobný objekt salaša situovaný v Žiarskej doline a slúžiaci rozvoju cestovného ruchu v tejto oblasti ponúka možnosť sledovať nielen postup prác spojený s chovom oviec, ale

v štýlovej drevenej kolibe ochutnať aj jedinečné špeciality. Daný objekt bol vybudovaný na podporu agroturistiky, so zameraním na chov oviec a propagáciu jeho produktov.

V liptovskom regióne je veľký počet typických reštaurácií ponúkajúcich miestne špeciality, podporujúce zachovávanie pomaly sa vytrácajúcej tradície ovčiarstva, s možnosťami priamej kúpy miestnych produktov, čo pozitívne vplýva na návštevnosť regiónu, konkurencieschopnosť, príjmy regiónu a ďalšie faktory vplývajúce na rozvoj regiónu.

Turistické trasy

Liptov je príťažlivá krajina, ktorá uspokojí každého vyznávača pešej turistiky. V regióne sa nachádza 50 turistických chodníkov a značených trás v celkovej dĺžke 460 km. Sú to turistické trasy rôznej dĺžky a náročnosti, chodníky sú podľa stupňa náročnosti značené červenou, modrou, zelenou a žltou farbou. Nachádzajú sa v Národnom parku Vysoké Tatry (TANAP), Národnom parku Nízke Tatry (NAPANT), Národnom parku Veľkej Fatre, Chočských vrchoch.

Tabuľka 3: Prehľad turistických trás a náučných chodníkov v regióne Liptov

pohorie	cieľ trasy / nadmorská výška	náročnosť
Západné Tatry	Na Baranec zo Žiarskej doliny (2184 m.n.m.)	vysoká
Nízke Tatry	Na Poludnicu (1491 m.n.m.)	stredne náročná
Chočské vrchy	Prosieckou (640 m.n.m.) a Kvačianskou dolinou na Prosečné	stredne náročná
Západné Tatry	Na Bystrú (2248 m.n.m.)	stredne náročná
Západné Tatry	Na vrchol Babiek	vysoká
Západné Tatry	Na Jakubinu (2194 m.n.m.)	vysoká
Nízke Tatry	Na Salatín z Ludrovej (1630 m.n.m.)	stredne náročná
Chočské vrchy	Na Veľký Choč (1611 m.n.m.)	vysoká
Nízke Tatry	Náučným chodníkom Damänovská dolina	stredne náročná
Nízke Tatry	Zábavno–náučný chodník pre deti „Karkulka“	nízka

Zdroj: vlastné spracovanie

Cyklistické trasy

Pre vyznávačov cestnej cyklistiky sú na Liptove optimálne podmienky nakoľko, cez Liptov vedie diaľnica od Ivachnovej až po Važec, takže ostatné cesty sú z menšou hustotou premávky ako stvorené pre tento druh športu. Možnosť výberu od nenáročných rekreačných trás, spojených s prehliadkou pamätihodností, prírodných úkazov či iných špecifik Liptova, po veľmi náročné trasy vysokohorským terénom vo Vysokých Tatrách. (online, 2013-01-22, dostupné na <http://www.liptov.sk/turistika/cyklo.html>)

Tabuľka 4: Prehľad cyklotrás v regióne Liptov

Názov	pohorie	trasa – východisko / cieľ	Dĺžka (km)
Cyklotúra cestou slobody	Vysoké Tatry	Liptovský Hrádok	68 km
Cyklotúra okolo Liptovskej Mary	Liptovská kotlina	Liptovský Mikuláš	39 km
Demänovská cyklotúra	Nízke Tatry	Liptovský Mikuláš	16 km
Dolnoliptovská cyklotúra	Liptovská kotlina	Ružomberok	58 km
Hornoliptovská cyklotúra	Liptovská kotlina	Liptovský Hrádok	
Kvačianska cyklotúra	Chočské vrchy	Liptovský Mikuláš	47, 5 km

Zdroj: ÚRAD ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA – Odbor kultúry a cestovného ruchu, Stratégia rozvoja cestovného ruchu ŽSK pre roky 2007 – 2013, [online], 2013-02-05

Termálne kúpele a kúpaliská

Región Liptov disponuje geotermálnym bohatstvom využiteľným v kúpeľníctve a trávení voľného času v aquaparkoch. Stručnú charakteristiku jednotlivých zariadení a ich liečebných účinkov nám poskytuje nasledovný prehľad:

- ✓ **Aquapark Tatralandia** – najväčší celoročný vodný areál zábavy a relaxu na Slovensku, v Čechách a Poľsku.
- ✓ **Thermal park Bešeňová** – Vodný areál v prekrásnom prostredí Chočských vrchov s výhľadom na Nízke a Západné Tatry. Je vybudovaný na báze horúcich prameňov liečivých vôd, ktoré blahodárne pôsobia na pohybové a dýchacie ústrojenstvo i urologické problémy. Thermal park poskytuje celoročný oddych i zábavu – Relax All inclusive. (Liptovský Mikuláš a okolie..., 2008)

- ✓ **Termálne kúpalisko SOREA Liptovský Ján** – Liečivá voda slúži na reumatické choroby, kožné ochorenia, ochorenia ženských orgánov a choroby pohybového ústrojenstva.
- ✓ **Kúpele Lúčky** – patria medzi najstaršie kúpele na Slovensku (1761). Kúpele sú významné hlavne pre svoju tradíciu komplexného liečenia gynekologických ochorení. Sú jediné kúpele na Slovensku zamerané na liečenie ženských chorôb.
- ✓ **Klimatické kúpele Železnô** – patria medzi menej známe kúpele, V súčasnosti slúžia ako detská ozdravovňa.
- ✓ **Kúpele Ľubochňa** - V 19. Storočí tu bolo postavených niekoľko drevených štýlových víl, z ktorých sa viaceré zachovali dodnes. Od roku 1948 má v jednej z kúpeľných víl sídlo Endokrinologický ústav, ktorý významnou mierou prispieva k liečbe chorôb štítnej žľazy a obezity.

Iné zariadenia pre aktívny oddych

Tabuľka 5: Prehľad zariadení pre aktívny oddych

Netradičné športy		
názov	Miesto / najlepšie podmienky	Aktivita / určenie vhodnosti
Rafting	Areál vodného slalomu Ondreja Cibáka – Liptovský Mikuláš, rieka Belá	Splavovanie dravých a perejovitých riek / vhodné i pre rodiny s deťmi
Kajak a kanoe	Areál vodného slalomu	
Hydrospeed	Areál vodného slalomu	
Lukostreľba	Areál vodného slalomu Demänovská dolina	Streľba zo športového luku
št'vorkolky	Areál vodného slalomu - Liptovský Mikuláš	Adrenalínová jazda na terénnych št'vorkolkách / vhodné i pre ženy
Paragliding tandem	Luková(Demänovská dolina), Nízke Tatry – kopec Roháča (mestská časť Ploštín – Liptovský Mikuláš)	Adrenalínové lietanie / pre jednotlivcov i dvojice
Horolezectvo a skalolezectvo	Škola horolezectva – Areál vodného slalomu Machnaté, Ďumbier, Siná, Bašta (Demänovská dolina), Jalovská dolina,	Pre začiatočníkov – Machnaté (Demänovská dolina)
Paintball a airsoft	Areál vodného slalomu – Liptovský Mikuláš	Streľba – imitácia bojov, rozdiel airsoftu v druhu použitej zbrane
Motokáry	Liptovský Mikuláš – Závažná Poruba, mestská časť Palúdzka	Adrenalínová jazda na motokárách – v budúcnosti plánovaná trať na štýl Monaco Grand Prix F1
Horská letná bobová dráha	Liptovský Mikuláš – obec Pavčina Lehota	Najstrmšia bobová dráha na Slovensku – jazda v špeciálne navrhnutých boboch po jednokolažnicovej alumíniovej dráhe
Balónové lietanie	Liptovský Mikuláš	Atrakcie vhodná zvlášť pre firemné akcie
Tarzánia	Aquapark Tatrlandia, Jasná Nízke Tatry	Prechod lanovým parkom zostaveným z prekážok zavesených vysoko na stromoch alebo stĺpoch /trasy rôznej náročnosti
Jazdectvo	Mustang arena – Villa Betulla Hippo club – Liptovská Sielnica Penzión Gejdák - Ružomberok	Jazda na koni, ustajňovanie koní, škola jazdenia

Zimné športy	
Názov strediska	Najlepšie podmienky pre šport
Skipark Ružomberok	Sánkované, snowtubing, snowboarding, zjazdové lyžovanie, bežecké lyžovanie
Lyžiarske stredisko Jasná	Snowrafting, snowboarding, zjazdové lyžovanie, bežecké lyžovanie, skialpinizmus, korčuľovanie, freeskiing
Lyžiarske stredisko Čertovica	Snowboarding, zjazdové lyžovanie, bežecké lyžovanie
Lyžiarske stredisko Čertovica STIV	Snowboarding, zjazdové a bežecké lyžovanie
Lyžiarske stredisko Chopok Juh	Bežecké lyžovanie, freeskiing, skialpinizmus, snowboarding, korčuľovanie, snowrafting, zjazdové lyžovanie
Lyžiarske stredisko Opalisko – Závažná Poruba	Bežecké a zjazdové lyžovanie
Lyžiarske stredisko Vyšná Boca – Bačova roveň	Zjazdové lyžovanie
Lyžiarsky areál Žiarce – Pavčina Lehota	Zjazdové lyžovanie
Park Snow Liptovské Revúce	Zjazdové lyžovanie, snowboarding
Lyžiarske stredisko Žiar - Dolinky	Zjazdové lyžovanie

Zdroj: Vlastné spracovanie

3 Zhodnotenie potenciálu regiónu Liptov

Tabuľka 6: SWOT analýza regiónu Liptova z hľadiska potenciálu cestovného ruchu

S i l n é s t r á n k y	S l a b é s t r á n k y
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jeden z najnavštevovanejších regiónov Slovenska, región medzinárodného významu ✓ 10 lyžiarskych stredísk v regióne, z toho dve kategórie 5*, regionálne ski busy ✓ Najväčšia lyžiarska aréna na Slovensku – Jasná Nízke Tatry, najvhodnejšie podmienky pre zjazdové lyžovanie v celej strednej Európe (výnimka Rakúsko) ✓ Atraktívne prepájanie zimných horských stredísk s využívaním termálnych vôd, wellness a kúpeľníctvom (napr. Lyžiarske stredisko Demänovská dolina – aquapark Liptovský Mikuláš) ✓ Najväčší verejný prístupný jaskynný systém na Slovensku (Demänovská ľadová jaskyňa, Demänovská jaskyňa slobody) ✓ Najväčší počet chránených prírodných oblastí na Slovensku (3 NP, 9 chránených areálov, 12 prírodných rezervácií, 20 národných prírodných rezervácií a 14 národných prírodných pamiatok) ✓ Vhodné podmienky pre poľovníctvo, rybárstvo, vodné športy, outdoorové produkty (rafting - na najdravšej slovenskej rieke - Belá, paragliding, horolezectvo...) ✓ Najväčší podiel na návštevnosti a počte lôžok v Žilinskom kraji ✓ Geotermálne pramene, kúpeľná liečba, minerálne pramene a kyselky (Korytnica) ✓ Najväčší areál vodnej zábavy a relaxu na Slovensku, Poľsku a Čechách –TATRALANDIA 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Znečistené ovzdušie a vysoká prašnosť v okolí Liptovskej kotliny (SCP Ružomberok) na hlavnej dopravnej trase regiónom ✓ Nízky počet teplých dní – počet dní s maximálnou teplotou vzduchu nad 25°C – 30-35 dní, najväčší spád zrážok v mesiacoch júl – august (nepriaznivý faktor pre pobyt pri vode) ✓ Vyťaženosť podnikov cestovného ruchu výhradne počas sezóny ✓ Nevyhovujúci stav historických pamiatok, niektoré v dezolátnom stave ✓ Nedostupnosť regiónu letecky, nedobudované diaľničné spojenie, chýbajúci obchvat Matiašovce – Zuberec (dostupnosť z Poľska) ✓ Absencia strategického rozvojového dokumentu a koncepcného dokumentu cestovného ruchu pre región Liptov ✓ Nedostatok celoročných produktov cestovného ruchu (orientácia na sezónne produkty) ✓ Absencia hotelov vyššej kategórie 5 * pre náročnejšiu klientelu, kongresový cestovný ruch ✓ Príliš veľa informačných portálov o regióne, prehustené informáciami ✓ Závislosť regiónu na troch zdrojových trhoch (ruskom, českom a poľskom) predovšetkým v zimnej sezóne ✓ Rôzna úroveň lyžiarskych stredísk, nevyhovujúca úroveň verejných priestorov (staníc, verejných WC, nedostatok parkovacích miest)

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neurbanizované prostredie Važeckých a Kokavských lúk ✓ Najväčší počet národných kultúrnych pamiatok v Žilinskom kraji ✓ Početná sieť archeologických nálezísk, sakrálnych pamiatok ✓ Široké spektrum tradícií využiteľných v produktoch regiónu ✓ Typická ľudová architektúra – Borové, Huty, Vlkolíne (Jediná UNESCO pamiatka v kraji) ✓ Množstvo podujatí počas roka (medzinárodné preteky vo vodnom slalome – Areál vodného slalomu Ondreja Cibáka, Western City, medzinárodný folklórny festival Východná...) ✓ Vynikajúce podmienky pre vidiecky turizmus a agroturistiku ✓ Oblastná organizácia cestovného ruchu „Región Liptov“ ✓ 1. Oficiálna organizácia destinačného manažmentu na Slovensku „KLAŠTER LIPTOV“) ✓ TOP projekty: Aktivity v rámci projektov cezhraničnej spolupráce („Spoločne do prihraničia“, „Tatry spoločne“), rekordný predaj produktu „Liptov región card“, centrálny rezervačný systém regiónu – v súčasnosti inovácie systému ✓ Prezentácia regiónu na zahraničných webových portáloch (www.horydoly.cz, www.karlovyvary.cz) ✓ Pravidelný mediálny servis (prezentácia regiónu), podpory predaja destinácie prostredníctvom sociálnych sietí ✓ Prvý región na Slovensku prezentujúci sa pod jednotnou marketingovou značkou ✓ Pozitívny image regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nepriaznivý technický stav kultúrnych zariadení ✓ Nedostatočná jazyková vybavenosť personálu v podnikoch cestovného ruchu, nedostatočná motivácia zamestnancov, finančné ohodnotenie ✓ Nedostatočná prezentácia regiónu Liptov na zahraničných výstavách a veľtrhoch ✓ Nedostatok podujatí na prilákanie segmentu mladých ľudí do regiónu ✓ Nedostatok poniektorých kultúrnych zariadení v celom regióne Liptova vrátane Ružomberka a Liptovského Mikuláša (chýbajú moderné kinosály, divadlá, zoo, významné veľtržné výstavniská podmieňujúce dianie výstavných podujatí medzinárodného významu...) ✓ Absencia siete väčších obchodných centier ✓ Absencia strategického rozvojového dokumentu a koncepčného dokumentu cestovného ruchu pre región Liptov
---	--

P r í l e ž i t o s t i	O h r o z e n i a
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysoký potenciál pre obsadenie pozície lídra na trhu horského turizmu na Slovensku ✓ Znižovanie počtu nelegálnych ubytovateľov prostredníctvom Liptov region card ✓ Kandidatúra Slovenska na usporiadanie ZOH, prípadne iných zimných športových súťaží ✓ Doposiaľ nevyčerpané možnosti existujúcich stredísk, možnosti pre otvorenie nových atraktívnych lokalít ✓ Možnosti ďalšieho efektívneho využívania atraktivít krasového fenoménu (folklórne slávnosti, skalné tiesňavy, jaskyne...) ✓ Budovanie golfových areálov ✓ Rastúci záujem o aktívne trávenie voľného času a zdravý životný štýl, o pobyty v horách a na vidieku ✓ Dobudovanie diaľnice ŽA – KE ✓ Zvyšovanie povedomia o možnostiach domáceho cestovného ruchu (kampane „dovolenka doma na Slovensku“) ✓ Zavedenie EÚ meny – nové príjazdové trhy pre región ✓ Podpora ubytovateľov v súkromí prostredníctvom „Programu rozvoja vidieka“ ✓ Zintenzívnenie rozvoja cestovného ruchu v meste Ružomberok, zviditeľnenie mesta ako atraktívnej destinácie cestovného ruchu, implementácia stratégie cestovného ruchu mesta Ružomberok, budovanie image mesta ako mesta ruží (Festival ruží) ✓ Získanie grantu zo štrukturálnych fondov Európskej únie na projekt dobudovania infraštruktúry strediska cestovného ruchu medzinárodného významu Liptovský Mi- 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Finančne a ľudsky podkapitalizované odvetvie cestovného ruchu na Slovensku ✓ Svetový trend orientácie na more ✓ Nebezpečenstvo nepriaznivého počasia v zime i v lete, relatívne krátke sezóny ✓ Odliv kvalifikovanej pracovnej sily (mladých ľudí potrebných pre odvetvie cestovného ruchu) ✓ Hrozba zániku poniektorých tradícií a remesiel, výraznou mierou podieľajúcich sa na tvorbe konkurencieschopných a špecifických produktov cestovného ruchu ✓ Znižovanie podielu turistov z Východnej Európy – dôsledok problémov s pridelovaním víz zapríčineným členstvom Slovenska v Schengene ✓ Zlý technický stav veľkej časti železničných tratí a ciest nižšej triedy, zastarané železničné a autobusové stanice vytvárajúce negatívny obraz u zahraničných turistov

<p>✓ kuláš – Liptovský Trnovec Získanie strategického investora pre kúpele Korytnica so zložením vody podobnej kúpeľom v Karlových Varoch, či VICHY vo Francúzsku – v súčasnosti mimo prevádzky</p>	
--	--

SWOT analýza ako súhrnný nástroj naznačuje možné alternatívy budúceho vývoja cestovného ruchu, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. (http://www.sacr.sk/fileadmin/user_upload/strukturalne_fondy/dokumenty2013/Nova_strategia_rozvoja_cestovneho_ruchu_SR_do_roku_2013.pdf - 28.1.2013)

Na základe prezentovanej SWOT analýzy sa nám naskytá celkový obraz o regióne z pohľadu jeho kvalít a možností na jednej strane, ktoré má potenciálne možnosť ovplyvniť a na druhej strane negatív a ohrození, ktoré brzdia jeho ďalší rozvoj. Je potrebné im venovať adekvátnu pozornosť, pokiaľ je cieľom aby odvetvie cestovného ruchu prinášalo čo možno najväčší možný úžitok.

Daný región ako nám aj SWOT analýza naznačuje má veľké plusy a vyniká spomedzi ostatných regiónov Slovenska hlavne vďaka vynikajúcim podmienkam pre zimné športy, ktorým sú prispôsobené aj viaceré strediská vysokej kvality, ba dokonca dve na špičkovej úrovni. Z toho vyplýva, že aktuálne najväčšie percento príjmov z cestovného ruchu je do regiónu privádzaných hlavne z výkonov lyžiarskych stredísk, a ďalších veľkých podnikov cestovného ruchu, kde sa sústreďuje najväčšie množstvo turistov domácich, ale aj zahraničných.

PRAKTICKÁ ČASŤ

4 LIPTOV AKO IDEÁLNA DOVOLENKOVÁ DESTINÁCIA

4.1 Popis prieskumu

Cieľom praktickej časti je navrhnutie najúčinnějších dostupných alternatív na riešenie nášho kľúčového problému zaoberajúceho sa v rámci problematiky regionálneho rozvoja cestovného ruchu aj otázkou skvalitnenia a zatraktívnenia predmetného regiónu ako turistického cieľa. Úlohou prieskumu, ktorý bude realizovaný prostredníctvom dotazníkov rozdáných medzi respondentov, bude zisťovanie subjektívneho vnímania Liptova na báze otázok mierených na zisťovanie spokojnosti s navštívenými strediskami, negatívnymi skúsenosťami, chýbajúcimi prvkami ponuky cestovného ruchu. To môže v konečnom dôsledku viesť len k čiastočnej spokojnosti, a môže mať alarmujúci dopad na návštevnosť a regionálny rozvoj cestovného ruchu na Liptove.

Z vypovedaných odpovedí a zhrnutých údajov teda zistíme, či je ponuka stredísk cestovného ruchu v súlade s dopytom návštevníkov. V závislosti od úrovne spokojnosti stanovíme možné alternatívy pre zlepšenie súčasnej situácie. K tomu nám predpokladáme dopomôžu aj konkrétne návrhy, prípadné pripomienky v sekcii otvorených otázok. Je pre nás prvoradá vymedziť, ktoré opatrenia je žiaduce stanoviť, aby sa efektívne predchádzalo akejkoľvek nespokojnosti zo strany návštevníkov.

Nakoľko strediská cestovného ruchu na Liptove obsadzujú post jedných z najfrekventovanejších dovolenkových destinácií na Slovensku a v okolitých štátoch, usudzujeme preto za veľmi prínosné uskutočňovanie pravidelných výskumov zameraných na spokojnosť s navštívenými strediskami, na negatívne skúsenosti, s ktorými účastníci mali dočinenia. V domnienke, že výskumami zistené deficity stredísk nájdú svoje opodstatnenie v otázkach regionálneho rozvoja, považujem daný výskum realizovaný dotazníkovou metódou za užitočný. To predovšetkým v dôsledku stále stúpajúceho trendu uprednostňovania hlavne susedných zahraničných destinácií pred slovenskými destináciami domácimi obyvateľmi.

4.2 Cieľ prieskumu

Cieľom je dotazníkovou metódou zistiť z vypovedaných odpovedí, čomu je nutné v otázkach rozvoja regiónu z hľadiska odvetvia cestovného ruchu venovať pozornosť. Ďalej je potrebné zistiť, ktoré strediská sú najvyhľadávanejšie, aké sú ich klady a mínusy, ako na návštevníka pôsobí región ako celok po stránke napĺňania očakávaní. Čo by potenciálni budúci ale predovšetkým stáli návštevníci v regióne uvítali: aké zlepšenia? akého charakteru? v akej oblasti? **Dovoľujeme si preto vysloviť nasledovné hypotézy:**

1.) Liptov svojou pestrou ponukou sa radí medzi najvyhľadávanejšie destinácie cestovného ruchu v rámci Slovenska

2.) Paralelne so zvyšovaním miery kultúrneho vyžitia v regióne sa postupne vybuduje celkový pozitívny obraz o bezkonkurenčne kvalitnej destinácii v očiach širokej verejnosti

3.) Kvalita ľudských zdrojov v službách cestovného ruchu ovplyvňuje výraznou mierou spokojnosť zákazníkov v navštívenej destinácii cestovného ruchu

4.3 Charakteristika prieskumnej vzorky

Štruktúru respondentov tvorilo 85vosôb, pričom sme sa snažili osloviť ľudí rôznej vekovej kategórie, rozličného vzdelania, bydliska za účelom získania širokospektrálneho pohľadu na danú problematiku regionálneho rozvoja cestovného ruchu. Oslovili sme rôzne segmenty ľudí, rozličných nárokov. Cieľene sme oslovili aktérov zainteresovaných priamo na rozvoji cestovného ruchu, resp. pracovníkov Oblastnej organizácie cestovného ruchu za účelom získania iného takpovediac profesionálnejšieho pohľadu na nedostatky regiónu.

Respondenti mali možnosť zoznámiť sa s cieľom dotazníka, účelom, pre ktorý bol zhotovený, s prísľubom o dodržaní anonymity prostredníctvom úvodného písaného slova, ktoré bolo vstupnou bránou samotného prieskumu.

4.4 Metóda získavania dát

Dotazník bol distribuovaný viacerými dostupnými metódami. Menšia časť dotazníkov v tlačenej podobe bola rozdaná medzi respondentov žijúcich v bezprostrednom okolí okresu Trenčín. Zvyšná časť dotazníkov bola rozposlaná v elektronickej podobe medzi ostatných potenciálnych kandidátov pre vyplnenie s využitím hromadného oslovenia ľudí prostredníctvom sociálnej siete, no v značnej miere oslovovaním konkrétnych jednotlivcov prostredníctvom e-mailov.

Odpovede rôznorodého charakteru sme zosumarizovali a využili najmä pri spracovávaní praktickej časti, ktoré nám pomohli objektívne vyhodnotiť záver práce. Základom prieskumu dotazníkovou metódou boli jednak demografické otázky, ale taktiež významové otázky potrebné pre selektovanie respondentov. Preto odôvodnene vyvodzujeme už vopred očakávanú charakterovú rôznorodosť odpovedí, predstav a očakávaní respondentov. Z odpovedí budú vyplývať naše konečné návrhy nasmerované do viacerých oblastí rozvoja regiónu. Otvorené otázky sme využili cielene s hlavným zámerom dať ľuďom priestor, aby vyjadrili svoje názory na región, aby mali šancu prezentovať svoje či už pozitívne alebo negatívne skúsenosti, ktoré im utkveli v pamäti.

4.5 Interpretácia údajov

Dotazník bol zostavený na základe našich predpokladaných hypotéz a v súlade vytyčenými cieľmi tejto bakalárskej práce. Podobu dotazníka je možné vidieť v prílohe A. Tvorí ho 12 otázok, pričom otázky 1 - 4 sú demografického zamerania, otázky 5 - 9 sú smerované na preferencie respondentov pri výbere typu stredísk, na skúsenosti v strediskách, na návštevnosť stredísk a otázky 10 - 12 tvoria otvorené otázky, v ktorých respondenti mali možnosť vyjadriť svoje vlastné názory.

Celkovo bolo rozdanych 100 dotazníkov, z toho 65 rozposlaných v elektronickej podobe a 35 rozdanych v tlačenej podobe. Dohromady sa vrátilo vyplnených 85 dotazníkov.

Po sčítaní a vyhodnotení odpovedí sme dané počty spracovali do nasledovných tabuliek, pričom môžeme vidieť aj percentuálne vyjadrenie.

Otázka č. 1: Pohlavie

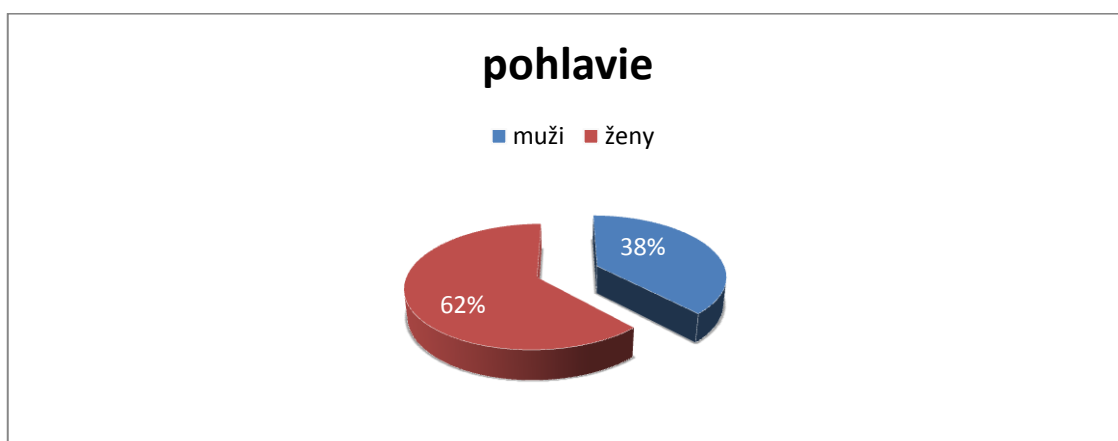
Tabuľka 7: Pohlavie respondentov

Odpoveď	počet	%
žena	53	62%
muž	32	38%
SPOLU	85	100%

Zdroj: Vlastný prieskum

Na základe dotazníka sme zistili, že väčšinu respondentov tvorili ženy a to 62%, muži tvorili 38% daného prieskumného súboru, čo je zrejmé z nasledovného grafu 1.

Graf 2: Pohlavie respondentov

Zdroj: Vlastný prieskum

Otázka č. 2: Vek

Tabuľka 8: Vek respondentov

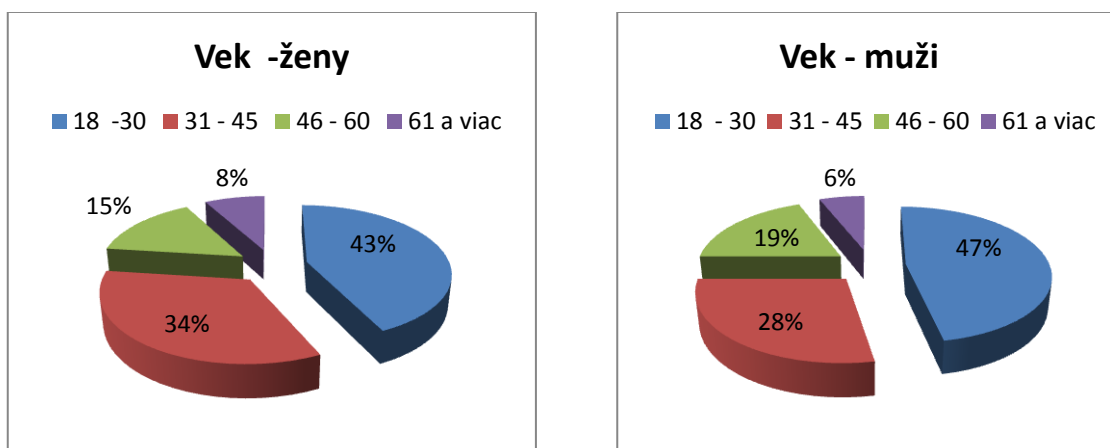
Odpoveď	ženy	%	muži	%	spolu
18 - 30	23	43%	15	47%	38
31 - 45	18	34%	9	28%	27
46 - 60	8	15%	6	19%	14
61 a viac	4	8%	2	6%	6
SPOLU	53	100%	32	100%	85

Zdroj: Vlastný prieskum

V prieskumnom súbore bolo medzi ženami najviac a to 43% žien vo vekovom rozpätí 18 – 30 rokov, medzi mužmi bolo najviac a to 47 % mužov v rovnakom vekovom rozpätí. Náš sledovaný súbor respondentov je zastúpený všetkými vekovými kategóriami od segmentu mladých ľudí až po segment seniorov. Viditeľne značné percento vyplnených dotazníkov pochádzajúcich od respondentov patriacich do mladšej vekovej kategórie sa vo veľkej miere odzrkadľuje pri konkretizovaní jednotlivých návrhov v otvorených otázkach.

Z grafu 2 vidíme vekové zastúpenie respondentov pri porovnaní mužov a žien v percentuálnom vyjadrení.

Graf 3: Vek respondentov

Zdroj: Vlastný prieskum

Otázka č. 3: Bydlisko

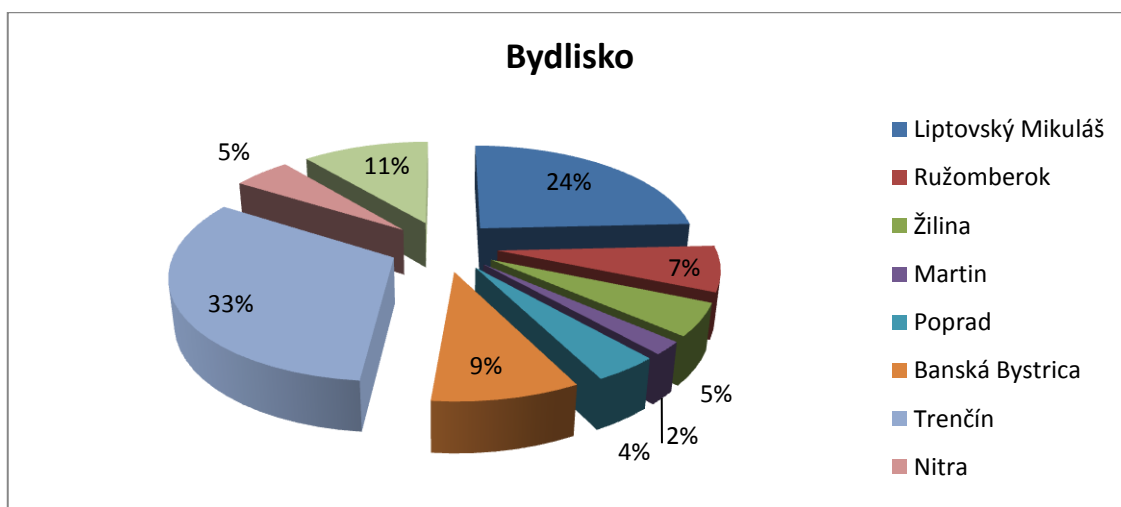
Tabuľka 9: Bydlisko respondentov

Odpooveď	ženy	%	muži	%	spolu
Liptovský Mikuláš	13	24%	8	25%	21
Ružomberok	4	8%	2	6%	6
Žilina	2	4%	2	6%	4
Martin	2	4%			2
Poprad	3	6%			3
Banská Bystrica	5	9%	3	9%	8
Trenčín	15	28%	12	39%	27
Nitra	4	8%	1	3%	5
Bratislava	5	9%	4	12%	9
SPOLU	53	100%	32	100%	85

Zdroj: Vlastný prieskum

Na základe zostavenia danej tabuľky vidíme zastúpenie respondentov jednotlivých okresov na Slovensku, pri súčasnom porovnaní oboch pohlaví môžeme konštatovať nasledovné: dotazník vyplnilo najviac respondentov z okresu Trenčín a to 28% žien a 39% mužov a nasleduje okres Liptovský Mikuláš s počtom respondentov 24% žien a 25% mužov. Orientovanie sa z veľkej časti na respondentov žijúcich v dotknutých okresoch regiónu Liptov je sčasti našim cieľeným zámerom.

Graf 4: Bydlisko respondentov

Zdroj: Vlastný prieskum

Otázka č. 4: Vzdelanie

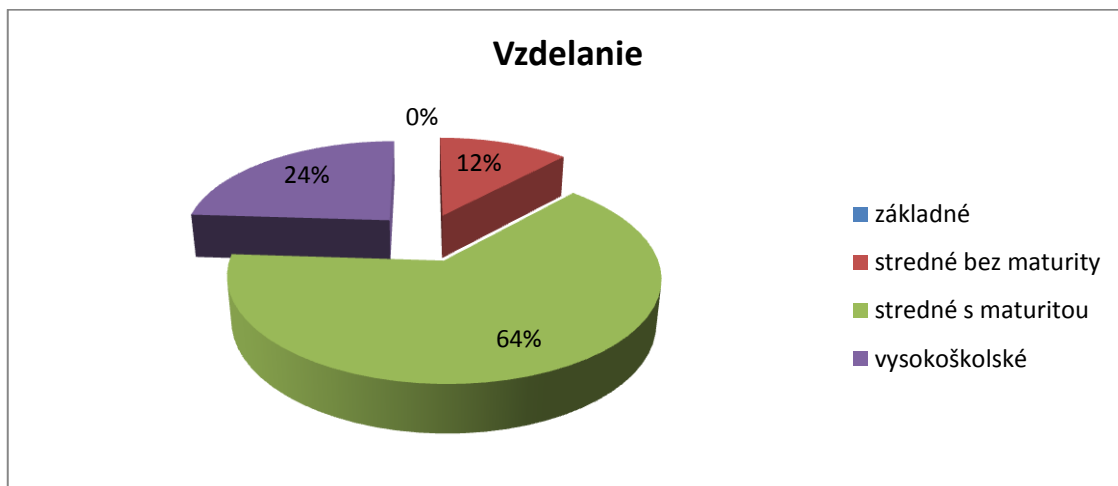
Tabuľka 10: Vzdelanie respondentov

Odpoveď	ženy	%	muži	%	spolu
základné	0	0%	0	0%	0
stredné bez maturity	4	8%	6	19%	10
stredné s maturitou	31	58%	16	50%	54
vysokoškolské	18	34%	10	31%	21
SPOLU	53	100%	32	100%	85

Zdroj: Vlastný prieskum

Medzi ženami tvorili najväčšiu skupinu respondentov ženy so stredným vzdelaním s maturitou a to 58%, u mužov môžeme sledovať taktiež prevládajúce stredné vzdelanie s maturitou, ktoré je zastúpené u 50% respondentov mužského pohlavia. Taktiež nezanedbateľne vysoké percento ľudí ako nám prezentuje aj nasledujúci graf 4 disponuje navyše aj vysokoškolským vzdelaním.

Graf 5: Vzdelanie respondentov

Zdroj: Vlastný prieskum

Otázka č. 5: Navštívili ste (alebo pravidelne navštevujete) región Liptov, prípadne ste jeho obyvateľom?

Tabuľka 11: Návštevnosť regiónu z pozície návštevníkov, návštevnosť stredísk cestovného ruchu z pozície obyvateľov

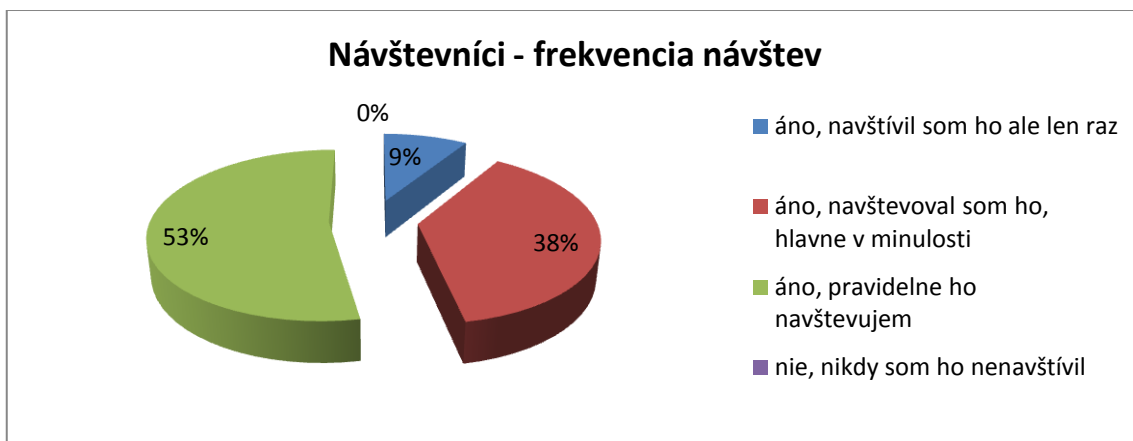
Odpoď	ženy	%	muži	%	spolu	spolu%
Áno navštívil, ale len raz	3	8%	2	9%	5	9%
Áno navštevoval som, ale hlavne v minulosti	13	36%	9	41%	22	38%
Áno pravidelne ho navštevujem	20	56%	11	50%	31	53%
Nie, nikdy som ho nenavštívil	0	0%	0	0%	0	0%
NÁVŠTEVNÍCI SPOLU	36	100%	22	100%	58	100%
Som obyvateľom regiónu a strediská cestovného ruchu navštevujem	15	88%	8	80%	23	85%
Som obyvateľom regiónu ale strediská cestovného ruchu nenavštevujem	2	12%	2	20%	4	15%
OBYVATELIA SPOLU	17	100%	10	100%	27	100%

Zdroj: Vlastný prieskum

Z danej tabuľky, ktorú sme účelne rozdelili na dve časti z dôvodu potreby odlišenia odpovedí na odpovede pochádzajúce od návštevníkov a odpovede pochádzajúce od obyvateľov si môžeme všimnúť nasledovné: Z celkového počtu 58 návštevníkov regiónu, väčšia polovica teda 31 respondentov, ktorí predstavujú 53% respondentov ostáva verných tráveniu dovolenky práve na Liptove, pravidelne ho navštevuje aj napriek globálnemu rastu počtu konkurencieschopných destinácii cestovného ruchu. Tejto skutočnosti môže byť opodstatnené vysvetlenie, že Slováci vo veľkej miere dávajú nakoniec predsa len prednosť poznaniu slovenskej kultúry, prírodným krásam, slovenským tradíciám. Uvedomujú si veľkosť a silu prírodného bohatstva, ktoré Slovensko má a v rámci neho nenapodobiteľnosť a jedinečnosť regiónu Liptov. Odôvodnene sa tu preto pravidelne a radi vracajú.

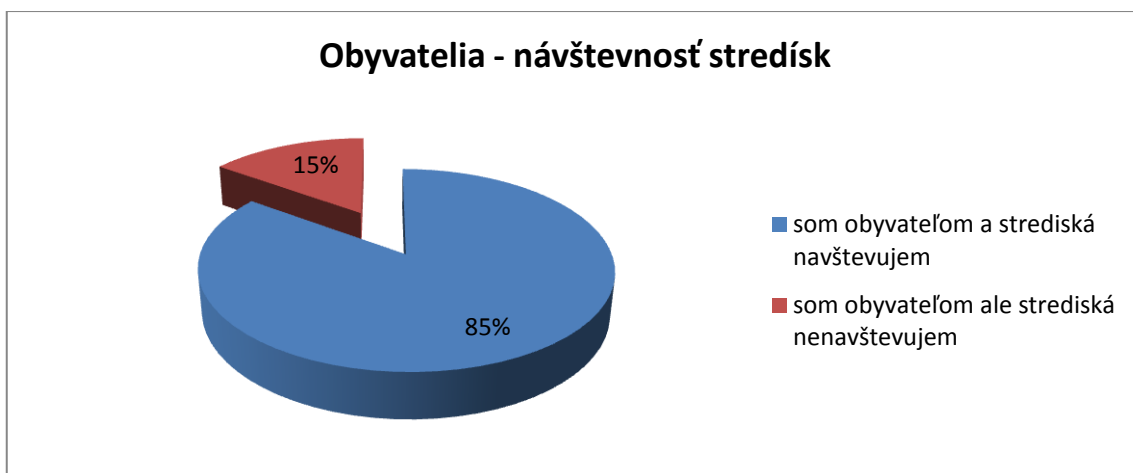
Podobne respondenti zastupujúci pozíciu obyvateľov Liptova pravidelne navštevujú strediská cestovného ruchu na Liptove až 85%.

Graf 6. 1: Návštevníci – frekvencia návštev regiónu

Zdroj: Vlastný prieskum

Graf 6. 2: Obyvatelia – návštevnosť stredísk cestovného ruchu

Zdroj: Vlastný prieskum

Otázka č. 6: Ktorý typ stredísk cestovného ruchu pri svojich návštevách predovšetkým vyhľadávate?

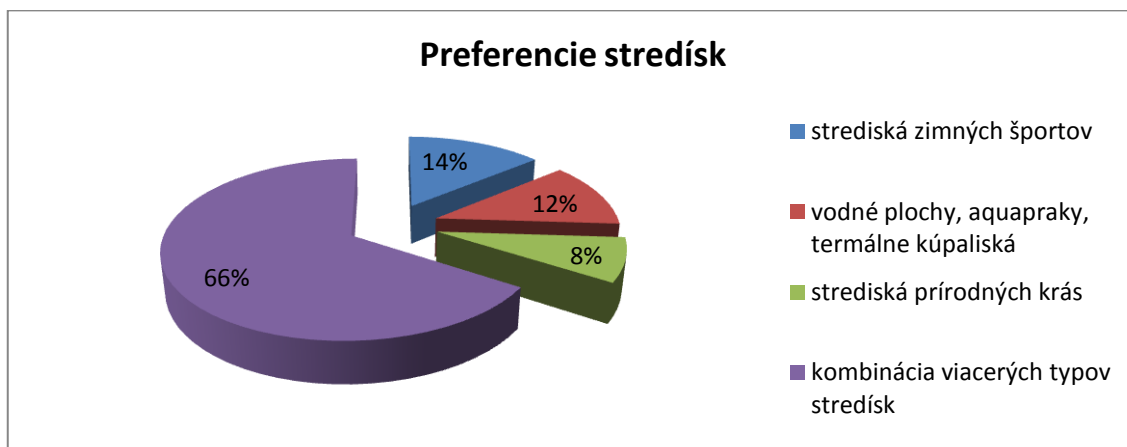
Tabuľka 12: Špecializácia na konkrétny typ stredísk cestovného ruchu

Odpoveď	ženy	%	muži	%	spolu	spolu %
Strediská zimných športov vo všeobecnosti	4	7%	8	25%	12	14%
Vodné plochy, aquaparky, termálne kúpaliská a pod.	7	13%	3	9%	10	12%
Strediská prírodných krás (jaskyne, národné parky, doliny a pod.)	3	6%	4	13%	7	8%
Kombinácia návštevnosti viacerých stredísk	39	74%	17	53%	56	66%
SPOLU	53	100%	32	100%	85	100%

Zdroj: Vlastný prieskum

Z výsledkov vyplýva, že veľká časť zúčastnených respondentov až 74% žien a 53% mužov nenavštívi len jeden typ stredísk zameraných na konkrétnu aktivitu ale hľadá aj ďalšie možnosti, ktoré región poskytuje. Ak sa aj stáva motívom návštevy regiónu konkrétna aktivita, po hlavnej aktivite väčšina respondentov hľadá ďalšie možnosti pre spríjemnenie si pobytu. Nezanedbateľný počet respondentov pochádzajúci z okresu Trenčín, Bratislava, Banská Bystrica a Nitra poukazuje na zvýšený záujem o hľadanie takých typov stredísk, ktorými dané okresy nedisponujú. Títo ľudia majú pochopiteľne zvýšenú potrebu vyhľadávať pre svoj dovolenkový cieľ práve takýto typ destinácie, ktorá má možnosť osloviť široké spektrum diferencovaných ľudí rozličných nárokov. Preferuje teda pestrosť ponuky, chce veľa vidieť, veľa zažiť, veľa nového spoznať za krátky čas v prostredí, ktoré sa diametrálne odlišuje od miesta trvalého pobytu. Rovnako vysoké percento segmentu mladých ľudí vo veku 18 – 30, ale taktiež 31 – 45 tvoriacich štruktúru respondentov adekvátne svojim požiadavkám, v globále prislúchajúcim práve takémuto typu segmentu ľudí, zodpovedalo otázku s výberom možnosti kombinovania návštevnosti viacerých stredísk cestovného ruchu.

Graf 7: Preferencie stredísk

Zdroj: Vlastný prieskum

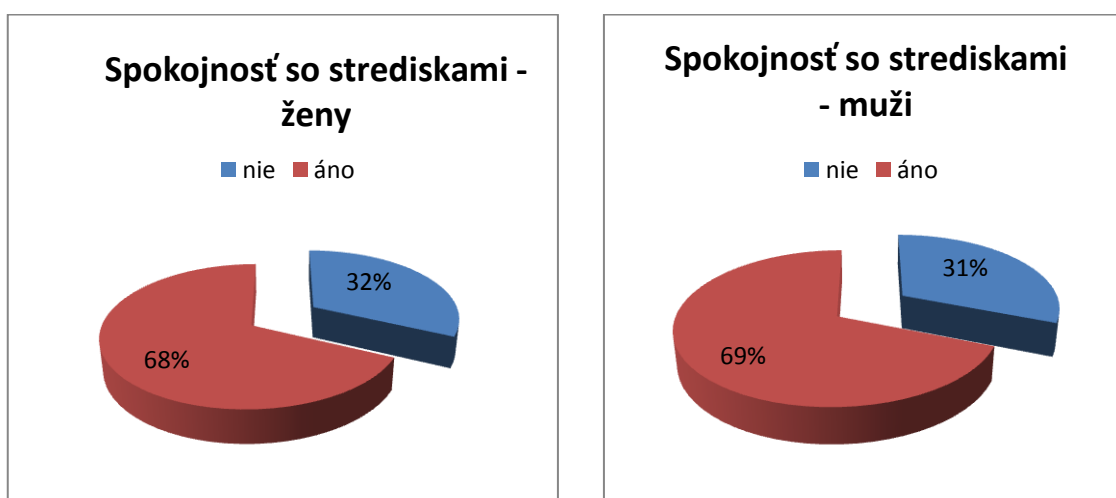
Otázka č. 7: Navštívili ste niektoré konkrétne stredisko s dôvodu Vašej spokojnosti viac krát?

Tabuľka 13: Opakovaná návštevnosť stredísk z dôvodu spokojnosti

Odpoveď	ženy	%	muži	%	SPOLU
nie	16	32%	8	31%	24
áno	34	68%	18	69%	52
SPOLU	50	100%	26	100%	76

Zdroj: Vlastný prieskum

Graf 8 : Spokojnosť so strediskami

Zdroj: Vlastný prieskum

Túto otázku sme opýtaným respondentom položili odôvodnene. Hlavným cieľom bolo potvrdenie alebo vyvrátenie tvrdenia o značnom počte stredísk cestovného ruchu najvyššej kvality v rámci Slovenska ale aj v rámci susedných štátov, ktoré sme vykázali v teoretickej časti ako silný potenciál cestovného ruchu v skúmanom regióne.

Na týchto dvoch stručných a jasných odpovediach vidíme pochopiteľnú prevahu spokojnosti s navštívenými strediskami, ktorá viedla respondenta k opätovnej návšteve strediska na Liptove. Aj pri súčasnom porovnaní spokojnosti so strediskami u mužov a žien, môžeme konštatovať, že na spokojnosť nemá pohlavie takmer žiaden vplyv a povestná neustála ženská nespokojnosť a neadekvátne nároky žien sa v tomto prípade nepotvrdili.

V dodatku odpovede áno, ktorá prislúcha opätovnej návšteve stredísk z dôvodu spokojnosti sme respondentov navyše žiadali, aby sa vyjadrili ku konkretizovaniu strediska, počtu návštev strediska ako aj dôvodu vedúcemu k opakovanej návšteve daného strediska. Najčastejšie spomenuté strediská boli nasledovné: Lyžiarske stredisko Jasná, Závažná Poruba, Opalisko, Termálne kúpalisko Bešeňová, aquapark Tatralandia, Liptovská Mara, Žiarska dolina, Štrpské pleso, Skanzen Pribylina, Prosiecká dolina atď., ktoré návštevníci uvádzajú, že navštívili niekoľko krát. Dôvody boli predovšetkým krása prírody v rámci ktorej spomínané hlavne doliny a pohoria, pri termálnom kúpalisku Bešeňová respondenti uvádzajú vybavenosť na úrovni, čistotu, výhodu celoročnej prevádzky, prijateľné ceny, Tatralandiu vnímajú ako stredisko so stálymi inováciami, reštauráciu v hoteli Bobrovník s príjemným personálom, lyžiarske stredisko Jasná ako jedno z najkvalitnejších stredísk na Slovensku ale aj ostatné menšie lyžiarske strediská sú pokladané v dôsledku vcelku dobrých svahov a prijateľných cien za obľúbené a respondentmi radi navštevované.

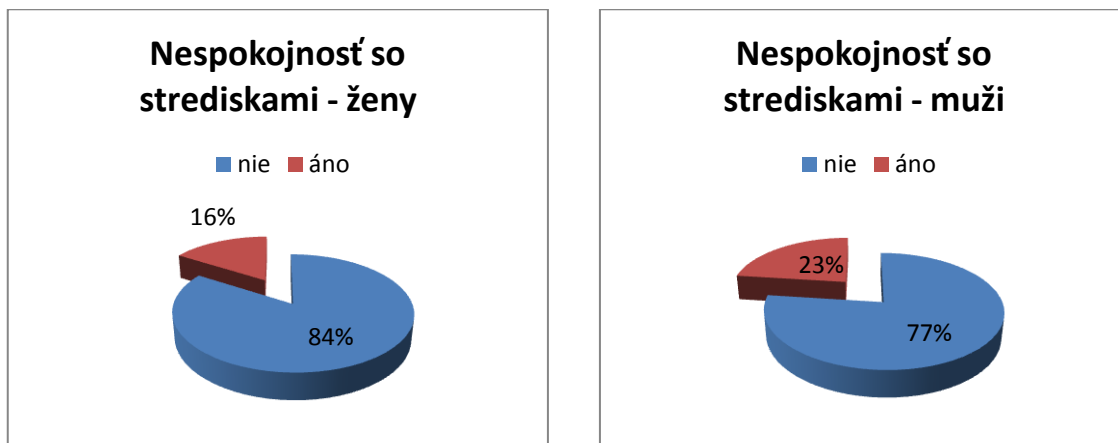
Otázka č. 8: Navštívili ste niektoré konkrétne stredisko po prvý krát alebo po niekoľký krát, avšak z dôvodu nenaplnenia Vašich očakávaní ste sa rozhodli dané stredisko viac nenavštíviť?

Tabuľka 14: Opakované nenavštívenie stredísk z dôvodu nespokojnosti

Odpoveď	ženy	%	muži	%	spolu
nie	41	84%	23	77%	64
áno	8	16%	7	23%	15
SPOLU	49	100%	30	100%	79

Zdroj: Vlastný prieskum

Graf 9: Nespokojnosť so strediskami

Zdroj: Vlastný prieskum

Výsledok ôsmej otázky je obdobný ako pri predchádzajúcej otázke s rozdielom, že sme sa respondentov pýtali na jednotlivé strediská, s ktorými naopak nemajú dobré skúsenosti navyše s uvedením dôvodu. Z grafu 8 pri porovnaní nespokojnosti so strediskami u mužov a žien máme možnosť vidieť podobnú situáciu ako nám nastala v predchádzajúcej otázke. Z uvedeného vyplýva, že hoci veľké percento mužov a žien nemá negatívnu skúsenosť v strediskách, je potrebné venovať adekvátnu pozornosť u 16% žien a u 23% mužov, ktorý vyjadrujú svoju priamu nespokojnosť prostredníctvom daného dotazníka. Najčastejšie sa opakujúcim strediskom bol aquapark Tatralandia, kde sa respondenti pohoršovali nad nečistotou, množstvom ľudí, neprimeranými cenami, spomenuté však boli taktiež Kúpele Lúčky s nepríjemným personálom, zastaraným interiérom a vybavením, nemenované reštaurácia s podávaním studených jedál,

Lyžiarske stredisko Jasná považovaná zopár ľuďmi za predražené stredisko, Ski Park Ružomberok, Pavčina Lehota.

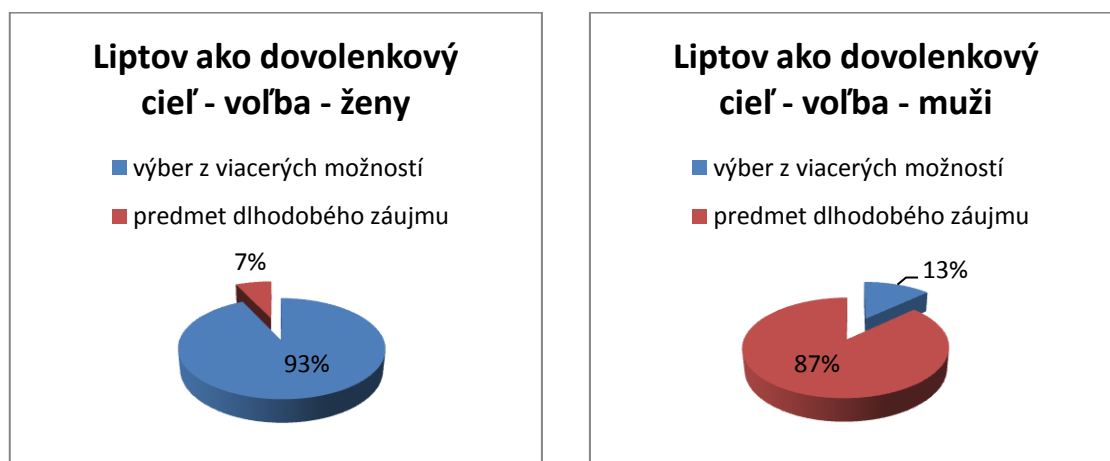
Otázka č. 9: *Volíte Liptov za cieľ svojej dovolenky*

Tabuľka 15: Voľba Liptova ako dovolenkového cieľa

Odpoď	ženy	%	muži	%	spolu
výberom z viacerých možností podľa aktuálnej ponuky	26	93%	3	13%	29
je predmetom môjho dlhodobého záujmu	2	7%	20	87%	22
SPOLU	28	100%	23	100%	51

Zdroj: Vlastný prieskum

Graf 10: Liptov ako dovolenkový cieľ

Zdroj: Vlastný prieskum

Na odpovediach tejto otázky vidíme značný rozpor medzi zodpovedaním otázky u mužov a žien. Až 93% žien si vyberie Liptov za svoj dovolenkový cieľ spôsobom výberu z viacerých alternatív. Veľkú rolu môžu v tomto prípade zohrávať v súčasnosti v značnej miere zastúpené rôzne zľavové portály fungujúce na princípe oslovovania masy ľudí lákavými ponukami s 50% zľavami a viac na krátkodobé pobyty, predĺžené víkendy a pod. Vhodné by preto bolo položiť ženám pod otázku, na základe čoho konkrétneho sa rozhodujú pri výbere. Predpokladáme však, že cena je hlavný rozhodujúci faktor. Až 87% mužov sa primárne rozhodne pre výber Liptova. Cena ako jeden z marketingových nástrojov u mužov pravdepodobne nepredstavuje hlavný motív

k návšteve regiónu. Predpokladáme, že je to skutočnosť výborných podmienok pre zimné športy, adrenalínové športy, turistiku a iné. Muži sú totiž rozhodnejší a zásadovejší na rozdiel od žien, čo nám potvrdzuje aj daný výsledok. Bolo by preto potrebné nájsť vhodnú stratégiu, akým najúčinnnejším spôsobom eliminovať rozdielnosť v zodpovedaní otázky u oboch pohlaví. Napríklad navrhnúť konkurencieschopné a originálne produkty oslovujúce rôzne typy žien s adekvátnym cenovým zhodnotením zodpovedajúcim kvalite. Hlavným lákadlom by nebola cena, ale nahradila by ju nenapodobiteľná ponuka navrhnutá tímom špecialistov.

Otázka č. 10: Čo Vám najviac prekáža na regióne? (resp. čo Vám znepríjemnilo alebo skomplikovalo pobyt v regióne)

Uveďte prosím Vaše výhrady, prípadné negatívne skúsenosti

Uvedenú otvorenú otázku nám zodpovedalo celkovo 52 ľudí z 85, čo predstavuje 61% všetkých vyplnených dotazníkov. Tento typ otázky sme zvolili odôvodnene, aby sme dali priestor respondentom za prísľubu o dodržaní anonymity slobodne vyjadriť svoj názor na kvalitu regiónu z rôznych hľadísk.

Prehľad odpovedí nám má poskytnúť širší záber na kvalitatívnu stránku regiónu ako celku, nakoľko rozvoj odvetvia cestovného ruchu, ako sme uvádzali v teoretickej časti nezávisí primárne len od kvality zariadení špecializovaných sa výhradne len na turistov ale od komplexnej ponuky a kvality regiónu ako celku.

Z uvedenej otvorenej otázky daného dotazníka nám vyplynulo, že odpovedajúcim respondentom prekážajú už v predchádzajúcej otázke spomenuté vysoké ceny prispôbené predovšetkým zahraničnej klientele hlavne v prípade väčších lyžiarsky stredísk, poplatnené parkoviská, zlý stav ciest, celková infraštruktúra v regióne je na slabej úrovni hlavne v okrese Ružomberok. Respondenti by taktiež uvítali pestrejší nočný život, väčšiu ochotu miestnych ľudí, no predovšetkým ľudí pracujúcich v zariadeniach poskytujúcich služby cestovného ruchu. Ďalej je jednotlivcami pociťovaná nedostatočná komplexnosť služieb. Je podaný návrh, aby ubytovacie zariadenia boli obklopené inými zariadeniami poskytujúcimi zábavu, kultúrne vyžitie pre turistov a pod. Zaujímavé je sledovať postoj anonymného respondenta, ktorý opisuje značnú diferenciu v prístupe samotných pracovníkov v zariadeniach cestovného ruchu a majiteľoch zariadení. Myšlienka anonymného respondenta stojí za zmienku: „Pokiaľ sa Vám venujú majitelia zariadení, obvykle sú veľmi ústretoví, pravdepodobne vedia, že je to investí-

cia do ich vyšších obrátov aj v budúcnosti.“ Tento výrok sa takpovediac vymyká bežnému zmýšľaniu ľudí. V iných odpovediach sa však stretávame aj s reakciou typu: „Osobne mám len dobré skúsenosti s týmto regiónom, asi to bude v ľuďoch.“, „Región Liptov sa i veľmi páči. V podstate nemám negatívne skúsenosti, až na tú znečistenú a preplnenú Tatralandiú, ale tam so bol(a) raz a už tam viac nepôjdem.“

Otázka č. 11: Čo Vám najviac chýba v regióne a pokladáte to pre Vás za rozhodujúci faktor pre opätovnú návštevu regiónu?

V poradí druhú zadanú otvorenú otázku nám zodpovedalo 45 respondentov, čo predstavuje 53% z celkového počtu 85 vyplnených dotazníkov. Aktuálnu otázku sme opäť formulovali spôsobom, aby sme získali opätovne spätnú väzbu od ľudí, samozrejme korešpondujúc s hlavným cieľom dotazníka. Nadväzujúc na predchádzajúcu otázku, ktorá nám podala kritický pohľad na kvalitatívnu stránku regiónu, táto otázka poukazuje na chýbajúce prvky komplexnej infraštruktúry regiónu.

Odpovede sú nasledovné: Uvítal by som častejšie spoje mestskej a prímestskej hromadnej dopravy napr. pre ľudí, ktorí nevlastnia auto a taktiež vyššiu mieru informovanosti, kvalitné služby, úsmev na tvárach personálu, zvýšenie kvality poskytovaných služieb, prepojenosť jednotlivých zariadení, komplexnosť, kvalitnú obsluhu v reštauráciách, viac animačných programov pre deti, väčšiu reklamu regiónu, aby si človek nemusel prácne hľadať, kam sa chce ísť v lete pozrieť, viac akciových balíkov a slovenských turistov v hoteloch. Zopár respondentov by prijalo kvalitnejšiu infraštruktúru, v rámci ktorej by uvítali pestrejší nočný život, disco cluby, posudzujú relatívne slabé služby prevádzkovateľov zariadení v regióne ako nevýhodu v porovnaní so zahraničím, napriek tomu cenotvorba v službách je porovnateľná zo susednými krajinami. Ďalšou slabou stránkou infraštruktúry regiónu je považovaná doprava v rámci ktorej pretrváva u viacerých respondentov názor, že slabé dopravné spojenia, neudržiavané cesty okrem diaľnice môžu zohrávať kľúčovú úlohu pre udržanie si stálych návštevníkov. Stretli sme sa tu nakoniec aj s odpoveďami štýlu: Na slovenské pomery a reliéf krajiny som tam vždy našla, čo som hľadala, nechýba mi nič konkrétne, jedine ak to more a viac atrakcií, som nenáročný turista a úroveň cestovného ruchu na Liptove považujem za postačujúcu a pod.

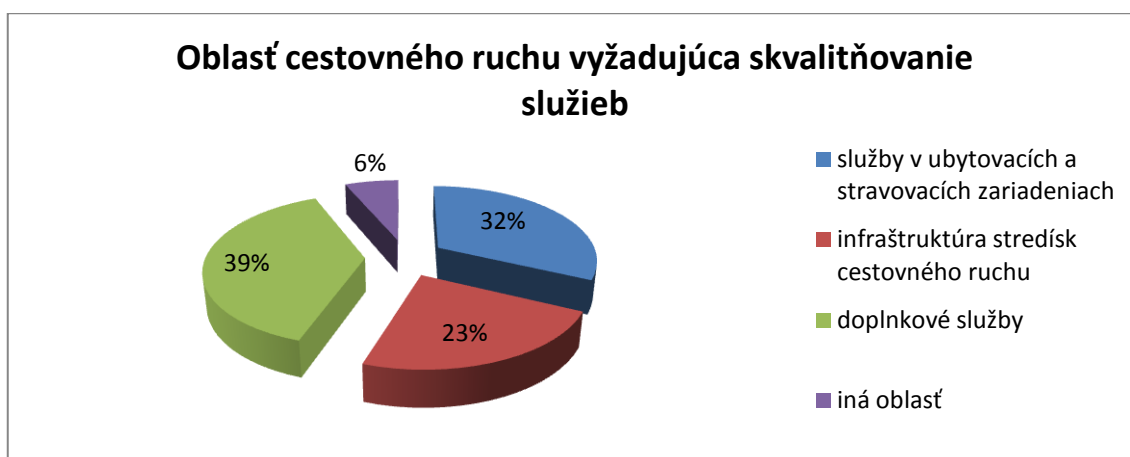
Otázka č. 12: V ktorej oblasti by ste privítali zlepšenie momentálnej situácie a stručne prosím vymedzte Váš návrh na zlepšenie:

Tabuľka 16: Oblasť cestovného ruchu vyžadujúca skvalitňovanie služieb

Odpoveď	ženy	%	muži	%	SPOLU
Oblasť poskytovaných služieb v ubytovacích a stravovacích zariadeniach	17	36%	8	26%	25
Oblasť infraštruktúry stredísk cestovného ruchu	10	21%	8	26%	18
Oblasť doplnkových služieb	18	38%	12	39%	30
Iná oblasť	2	5%	3	9%	5
SPOLU	47	100%	31	100%	78

Zdroj: Vlastný prieskum

Graf 11: Oblasť cestovného ruchu vyžadujúca skvalitňovanie služieb

Zdroj: Vlastný prieskum

Grafické vyjadrenie jednotlivých odpovedí na otázku č. 12 poukazuje na skutočnosť, že 30 respondentov, čo predstavuje 38% ľudí odpovedajúcich na konkrétnu otázku, by uvítali skvalitňovanie práve v oblasti doplnkových služieb. Mimochodom taktiež vysoké percento odpovedajúcich a to 25 respondentov považuje poskytované služby v ubytovacích a stravovacích zariadeniach práve východiskovou oblasťou, ktorej je potrebné venovať primárnu pozornosť.

Celkovo 5 respondentov by privítalo zlepšenie v inej, v predchádzajúcich možnostiach otázky nespomenutej oblasti. Tu sa vyskytli odpovede: Mestská hromadná doprava, infraštruktúra, informovanosť – informačné strediská, dopravná infraštruktúra – cestné komunikácie, cyklocesty, lepšie zadeľovanie informácii – značenie, info tabule.

Pri konkretizovaní návrhu sa vyskytli takéto návrhy respondentov: Zákaz konzumácie jedál pri bazénoch, v určitom období je potrebné, aby zariadenie prešlo rekonštrukciou, napr. v aquaparku Tatralandia je cítiť veľkú opotrebovanosť a nečistotu, pobyt pre dobrovoľníkov, ktorí by čistili okolie zadarmo, v regióne by som uvítal adrenalínové športy ako zoskok padákom a bungee jumping, cielene si vybudovať zázemie z mladej generácie – školy.

Zhrnutie

Z hromadného zhrnutia výsledkov dotazníka vyplynula skutočnosť, že región Liptov je aj v súčasnosti stále vyhľadávaným a obľúbeným dovolenkovým cieľom Slovákov. Hoci krása a malebnosť prírody Liptova ako aj stále sa rozrastajúce aktivity pestrého vyžitia v regióne napredujú vo výnimočnosti, podľa nášho prieskumného súboru je stále čo vylepšovať a možnosti regiónu, ktorými disponuje, nie sú stále naplno využité.

Hlavné nedostatky, ktoré značná časť prieskumného súboru kriticky zhodnocuje predstavujú vo všeobecnosti celkovú infraštruktúru regiónu. Tá sa nám ako hlavné negatívum opakuje vo viacerých odpovediach respondentov. Región tak nevybočuje z celoslovenského priemeru. Tu narážame na dva protikladné póly, ktoré na seba navzájom v značnej miere vplývajú. Stretávame sa tu s fascinujúcim prírodným bohatstvom a rôznorodými možnosťami, ktoré v dôsledku nedobudovanej dopravnej infraštruktúry a stagnujúcej kvalite niektorých ďalších činiteľov vplývajúcich na rozvoj cestovného ruchu nenachádzajú svoje plnohodnotné využitie a znižujú rast miery atraktivity regiónu.

Z globálneho pohľadu respondentov na región sa tu stretávame v otázkach predovšetkým v desiatej a v jedenástej s kritikou stanovenej cenovej politiky podnikateľov spravujúcich poväčšine veľké strediská a zariadenia cestovného ruchu. Ceny sú podľa mnohých respondentov prispôbené možnostiam zahraničnej klientely, z čoho vyplýva

alarmujúci fakt, že domáci turisti sú tým pádom často ukrátení o trávenie dovolenky vo vlastnej krajine.

Podobne nám vykresľuje konštatovanú situáciu pripomienka anonymného respondenta v otázke č. 11. Tu zaznamenávame aj zmeny v charakteroch domácich obyvateľov, u ktorých sa vytráca tradičná pohostinnosť a ochota. Tá sa prejavuje aj u podnikateľov, ktorí sa sústreďia predovšetkým na masový nábor turistov, chcú zarobiť veľmi rýchlo a turistov – svojich klientov považujú nie za prostriedok ale za nástroj pre svoje rýchle zbohatnutie.

Vzhľadom na fakt, že veľkú časť prieskumného súboru tvorili respondenti vo veku 18 – 30 rokov a domáci obyvatelia regiónu, aj z tohto vyvodzujeme početné odpovede vzťahujúce sa na kvalitnejšie kultúrne vyžitie v regióne prihliadnuc na požiadavku celoročného charakteru.

Ďalšie pripomienky respondentov v sekcii otvorených otázok súviseli so zvyšujúcou sa preľudnenosťou najmä v najväčších strediskách cestovného ruchu v regióne. To spôsobuje turistom relatívne nepohodlie na jednej strane a na druhej strane stúpajúca opotrebovanosť zariadenia, ktorá na mnohých pôsobí odpudzujúcim dojmom. To sa môže v budúcnosti prejavovať na znižovaní počtu turistov dokonca aj momentálne v kapacitne najvyťaženejším strediskách cestovného ruchu.

Ak sa pozrieme na komplexné výsledky prieskumu s nadhľadom, môžeme si všimnúť relatívnu príbuznosť odpovedí a názorov respondentov.

Vzhľadom na stanovené hypotézy v nadväznosti na výsledky prieskumu môžeme skonštatovať potvrdenie všetkých nami stanovených hypotéz. Prieskumom sme si potvrdili pestrosť ponuky na Liptove. Až 66% respondentov preferuje kombinovanie viacerých stredísk cestovného ruchu. Nesústredí sa, teda prioritne ne jeden typ strediska, hoci môže byť zaniatený lyžiar, alebo turista. Uprednostňujúci zážitky v podobe zdolania horských štítov, popri svojich hlavných motívoch sa rád oddáva aj iným možnostiam, ktorými región disponuje. Oblúbenosť destinácie nám potvrdzuje pravidelná návštevnosť regiónu a stredísk v rámci regiónu v otázke č. 5, kde až 64 % v zložení domácich obyvateľov a obyvateľov Slovenska pravidelne navštevuje región s motívom cestovania a v rámci neho strediská cestovného ruchu. Potvrdenie ďalších dvoch stanovených hypotéz nám dokazujú odpovede respondentov v otvorených otázkach č. 10 a 11. Tu sa odpovedajúci vyjadrujú, že by uvítali kvalitnejší nočný život a jemu prispôsobené

zariadenia, kultúrne podujatia, celkové dotvorenie a zatraktívnenie kvalitnej infraštruktúry hlavných mestských centier. Budovanie imagu mesta Ružomberok napríklad ako „Ružomberok - mesto ruží“, a konaním festivalu budujúceho tento image. Taktiež by uvítali úsmev na tvárach personálu v zariadeniach poskytujúcich služby cestovného ruchu alebo ochotnejších miestnych ľudí. To nám napovedá, že prístup či už samotného personálu, alebo ľudí pracujúcich v danom odvetví, ba dokonca miestneho obyvateľstva v značnej miere ovplyvňujú vytvorenie príjemnej atmosféry a pozitívnych pocitov u návštevníkov.

4.6 Návrhy na zintenzívnenie rozvoja cestovného ruchu v regióne

Liptov

Z uvedených zistených skutočností sme zložili nasledovné návrhy pre rozvoj cestovného ruchu v regióne:

- 1.) Zavádzať systém využívania prieskumných techník ako napríklad dotazníkov, diskusných fór na internetových stránkach podnikov alebo zberných schránok pre konštruktívne a podstatné pripomienky v podnikoch cestovného ruchu za účelom získania spätnej väzby od návštevníkom. Pripomienky návštevníkov v stanovených časových intervaloch sledovať, vyhodnocovať a venovať im adekvátnu pozornosť, prípadne dostupné možnosti ich riešenia stanoviť v strategických plánoch jednotlivých podnikov.
- 2.) Zvyšovať úroveň informovanosti návštevníkov prostredníctvom budovania siete informačných centier v strediskách cestovného ruchu, zabezpečiť ich prepojenosť jednou centrálou, kde by sa zriadilo call centrum s podporou informačného systému CRM.
- 3.) Cenovú politiku v podnikoch stanoviť čo najpriateľnejším a najpresnejším vytvorením ceny, vzhľadom k publiku, pre ktoré je určená a konkurenčným subjektom v rámci skúmaného regiónu. V cene by taktiež mali byť odrazené aj prípadné negatívne dopady na životné prostredie. Vhodné by bolo segmentovať návštevníkov na zahraničnú klientelu a domácu klientelu a zaviesť systém diferencovaných cien. Vytvorením prijateľnej cenovej politiky pre domácu klientelu by sa zvýšila návštev-

nosť domácich návštevníkov. Vhodné by bolo poskytovať zľavy domácim obyvateľom vo vyhradených strediskách cestovného ruchu samozrejme nie na úkor znižovania budúcich výnosov podnikov ale s cieľom zvýšenia účasti na domácom cestovnom ruchu.

- 4.) Zvyšovať profesionálnosť a zlepšovať kvalitu ľudských zdrojov v cestovnom ruchu v jednotlivých podnikoch cestovného ruchu napríklad využívaním správnych motivačných nástrojov. Ide predovšetkým o viac nadštandardné formy motivácie, akými sú napríklad kompenzácia vysokého pracovného nasadenia zamestnancov formou rôznych zľavnených poukážok a pod. Zvyšovať jazykové kompetencie zamestnancov prostredníctvom kurzov, realizovať vzdelávacie programy, monitorovať zamestnancov, zaistiť hodnotenie zamestnancov ako aj spracovať plán personálneho rozvoja zamestnancov v podnikoch cestovného ruchu.
- 5.) Zmysluplne a rentabilne využívať potenciál vodnej nádrže Liptovskej Mary. Vybudovať lepší prístup k stredisku s riadením premávky na nadväzujúcej cestnej komunikácii v letnej sezóne, vybudovanie hrádze pre účely aktívneho trávenia času, budovať kvalitné pláže. Zainteresovať voľnú pracovnú silu v regióne do pravidelného čistenia okolia vodnej nádrže.
- 6.) Vtiahnuť do regiónu vodnú dopravu prostredníctvom prepojenia vodnej nádrže s riekou Váh až do západnej časti mesta Liptovský Mikuláš, čo by mohlo v letnej sezóne zabezpečiť pravidelnú linku vodnej dopravy do Liptovského Trnovca a do aquaparku Tatralandia.
- 7.) Vzhľadom na stále pokračujúce európske trendy v cestovnom ruchu navrhujeme vyhýbať sa masovému budovaniu „umelých“ atraktivít a orientovať sa predovšetkým na skutočnú autenticitu, rozvíjaním vidieckeho cestovného ruchu v obciach ako napríklad Prosiek, Kvačany, Ižipovce, Bobrovec a pod.
- 8.) Podporovať investície do ucelených produktov s celoročnou pôsobnosťou, čo by v konečnom dôsledku viedlo ku kompenzácii sezónneho cestovného ruchu spôsobujúcim nekontrolovateľný nábor turistov do regiónu.
- 9.) Vo vytváraní produktov využívať potenciál miestnych ľudí, ktorí svojimi remeselníckymi zručnosťami by vo veľkej miere prispeli k budovaniu originálnych produktov regiónu. Napríklad vybudovať produkt vidieckeho cestovného ruchu zameraného na tradíciu ovčiarstva, výučbu spracovania ovčiarskych produktov, bryndze, tra-

dičnej prípravy bryndzových halušiek so zabezpečením komplexných služieb priamo na salašoch.

- 10.) Rozvíjať kongresový cestovný ruch a prilákať tak solventnejšiu klientelu do regiónu. Vybudovať chýbajúce ubytovacie zariadenie kategórie 5 – hviezdíčkového hotela, ktorého súčasťou by bol golfový areál.
- 11.) Pri budovaní zimných rekreačných stredísk je potrebné sa zamerať na zlepšovanie kvality a dobudovanie už jestvujúcich stredísk a skvalitňovať v nich poskytované služby, z čoho vyplýva bezpredmetné uvažovanie o budovaní nových stredísk. Zvýšiť záujem o menšie lyžiarske strediská sa dá jednoduchou cestou. Napríklad vybudovať malú idylickú reštauráciu so svojskou kuchyňou charakterizujúcou regionálne tradície s podávaním jedál pripravovaných tradičným spôsobom s kvalitne spracovávaných domácich surovín. Príjemnú atmosféru dotvoriť živou hudbou, miestnym folklórnym súborom.
- 12.) Zvyšovať bezpečnosť v lyžiarskych strediskách prijatím opatrení potrebných pre zabezpečenie vytýčeného cieľa. Zaviesť lyžiarsku políciu, prispôbiť úroveň svahov kompetenciám lyžiarov, zabezpečiť primeranú kapacitnú vyťaženosť v lyžiarskych strediskách najmä v Jasnej, kde obrovský nábor turistov znižuje bezpečnosť menej zdatných lyžiarov ako aj pohodlie samotných lyžiarov.
- 13.) Prilákať do regiónu viac mladých ľudí prostredníctvom usporadúvania kultúrnych podujatí, vystúpení známych slovenských ale aj zahraničných kapiel, festivalov, športových podujatí a tomu vytvoriť adekvátne podmienky s využitím priestorov zimného štadióna v Liptovskom Mikuláši a zrekonštruovaného amfiteátra vo Východnej.
- 14.) Vybudovať v mestách Liptovskom Mikuláši, Ružomberku väčšie kinosály. Usporiadovať počas celého roka divadelné predstavenia s účinkovaním známych slovenských hercov. Vybudovať prestížne reštauračné zariadenie európskej kvality, a taktiež budovať početné reštaurácie s regionálnou tematikou a ponukou kvalitných miestnych jedál s označením značky kvality.
- 15.) Podporovať silný potenciál Ružomberka, stať sa vyhľadávanou destináciou cestovného ruchu, napríklad vytvorením produktu s názvom „Sedem divov Ružomberského okresu“, ktorý by propagoval nebývalú prírodnú nádheru samotného okolia mesta.

ZÁVER

Vzhľadom na skutočnosť, že žijeme v časoch svetovej hospodárskej krízy vyplýva z trhu cestovného ruchu aj pre silne konkurenčné destinácie nezanedbateľná požiadavka permanentného napredovania a prispôsobovania sa náročným potrebám dopytu. Podobnú požiadavku môžeme aplikovať aj na bezkonkurenčne najatraktívnejšiu destináciu cestovného ruchu v rámci Slovenska. Značná časť zákazníkov je v súčasnosti nútená obmedzovať svoje finančné limity, nakupuje prevažne základné služby, pričom na nákup služieb spojených s cestovaním a s tým sa viažucim oddychom a relaxáciou nemá dostatok financií, z čoho nám vyplýva jednoznačná myšlienka vyžadujúca uváženie nad prehodnotením súčasnej situácie v skúmanej destinácii.

Ako bolo už spomenuté, cieľom bakalárskej práce bolo jednak charakterizovať región Liptov, poukázať na rozmanitosť prírody, pestrosť tradícií, množstvo atraktivít oslovujúcich rôzne segmenty návštevníkov, ale zároveň nájsť možné medzery, ktoré vnímajú návštevníci regiónu za neželané, vzhľadom na fakt, že vo veľkej miere majú negatívny vplyv na ich celkovú mienku o regióne. Tento cieľ sme realizovali prostredníctvom dotazníka, ktorého výsledky sme zhodnotili v empirickej časti bakalárskej práce.

Napokon zavŕšenie cieľa bakalárskej práce predstavovalo navrhnutie odporúčaní v teoretickej rovine ako zintenzívniť rozvoj cestovného ruchu. Aby sa prejavil praktický prínos je samozrejme potrebná implementácia navrhovaných opatrení. V globále by sme mohli teoreticky skonštatovať správne smerovanie momentálneho rozvoja regiónu, nakoľko si viacerí aktéri zainteresovaní na rozvoji cestovného ruchu začínajú pomaly uvedomovať, potrebu ich vzájomnej funkčnej spolupráce a podieľajú sa v stále väčšej miere na spoluvytváraní produktov a budovaní atraktívnej destinácie. Je však otázne, aká veľká je intenzita ich spolupráce v skutočnosti, a či úroveň spokojnosti návštevníkov má permanentne stúpajúcu tendenciu, ktorá je nám zrejmá aj z odpovedí realizovaného prieskumu.

Medzi najdôležitejšie zistenia súčasného stavu miery spokojnosti patrí nechcená, no bohužiaľ stále sa zvyšujúca cenová hladina služieb v zariadeniach cestovného ruchu, čo je len odpoveďou na stále rastúcu participáciu zahraničných klientov na cestovnom ruchu, čo má ale za následok absenciu domácich obyvateľov a tým pádom tendenciu

vzrastajúcej miery nespokojnosti slovenských turistov. Prostredníctvom odpovedí prichádzame k ďalšiemu zisteniu negatívneho charakteru. Stagnujúca úroveň kultúrneho využitia pretrvávajúca v celom regióne, no s hlavným zreteľom na centrá miest Liptovského Mikuláša a Ružomberka, chýbajúce usporadúvanie významných podujatí žiadanych predovšetkým segmentom mladých ľudí, kultúrne inštitúcie a poniektoré zariadenia v centrách miest vyžadujúce inovatívny prístup prípadne renovovanie, transformáciu prístupu personálu v zariadeniach cestovného ruchu a pod., toto sú hlavné atribúty vyžadujúce strategické riešenia. Naopak pozitívnou stránkou je schopnosť destinácie oslovíť rôzne typy ľudí, ako nám napovedajú aj výsledky zrealizovaného prieskumu. Výskyt zariadení cestovného ruchu a stredísk, ktoré sa stávajú hlavným motívom návštevy regiónu, výstižne popisujeme v teoretickej časti bakalárskej práce.

Naším konečným odporúčaním akým najvhodnejším spôsobom zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť a pretrvávajúcu obľúbenosť destinácie je jednak využívanie rozličných prieskumných techník zameraných na spokojnosť so službami v zariadeniach cestovného ruchu, ale taktiež budovanie silnej destinácie prostredníctvom tvorby špecifických produktov založených na bohatých tradíciách a zručnostiach miestneho obyvateľstva. Efektívne využívanie prírodného a kultúrneho bohatstva je pre rozvoj cestovného ruchu v destinácii cestou k napĺňaniu tých najdôležitejších postulátov náročne stavaneho trhu cestovného ruchu.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

BUČEK, Milan; REHÁK, Štefan; PÁSTOR, Rudolf. *Regionálny rozvoj – novšie teoretické koncepcie*. Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta, 2008. 270 s. ISBN 978-80-225-2542-8

HUDEC, Oto; URBANČÍKOVÁ, Nataša; DŽUPKA, Peter. *Podoby regionálneho a miestneho rozvoja*. Košice: Ekonomická fakulta TU Košice [online]. 2009 [cit. 2013-02-03]. Dostupné na: http://www3.ekf.tuke.sk/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf
ISBN 978-80-553-0117-4

GÚČIK, M. *Cestovný ruch – Úvod do štúdia*. 1. vyd. Banská Bystrica: DALI-BB, 2010. 307 s. ISBN 978-80-89090-80-8

KOLLÁR, D. *Liptov*. 1. vyd. Bratislava: DAJAMA, 1999. 135 s. ISBN 80-88975-06-9

KOMPÁSOVÁ, K. *Základy cestovného ruchu*. [online]. Nitra: 2010, [cit. 2013-03-12]. Dostupné na:
http://www.euroregionvdi.sk/manazer/images/prednasky/14.Zaklady_cestovneho_ruchu.pdf

KOPŠO, E. *Ekonomika cestovného ruchu: Národohospodárske otázky*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1979. 239 s.

KUHN, I. a TOMÁŠOVÁ, P. *Úvod do destinačného manažmentu*. [online]. 2011 Dostupné na <http://www.telecom.gov.sk>

MARIOT, P. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: VEDA – vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. 252 s.

NOVACKÁ, Ľ. a KOL. *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. Bratislava: EKONÓM, 2010. 472 s. ISBN 978-80-225-2982-2

MESTO LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ, *Sprievodca mestom, históriou a krajinou Liptovský Mikuláš a okolie*. Banská Bystrica:Štúdio HARMONY, 2008. 120 s. ISBN 978-80-89151-19-6

MICHALÍK, B. *Geografia cestovného ruchu*. [online]. 2010 Dostupné na <http://www.euroregion-vdi.sk>.

PALATKOVÁ, M. *Marketingová stratégia destinácie cestovního ruchu*. Praha: GRADA Publishing, 2006. 328 s. ISBN 80-247-1014-5

STRUHÁR, L. *Liptov*. Bratislava: AKTUELL, 2005. ISBN 80-89153-16-X

Štatistický úrad Slovenskej republiky [online]. Bratislava: ŠÚ SR, 2011, [cit. 2013-01-02] Dostupné na: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=115>

TOMAŠKIN, J a KRIŠKOVÁ, Z. *Prírodné a kultúrne dedičstvo v krajine*. 1. vyd. Banská Bystrica: Fakulta prírodných vied UMB Banská Bystrica, 2008. 196 s. ISBN 978-80-8083-687-0

Úrad Žilinského samosprávneho kraja, Odbor kultúry a cestovného ruchu, *Stratégia rozvoja cestovného ruchu ŽSR pre roky 2007 - 2013* [online]. Žilina, [cit. 2013-02-05]. Dostupné na WWW: <http://www.regionzilina.sk>.

WEISS, Pavol; JANKOVIČOVÁ, Milana; KURČOVÁ, Eva. *Regionalizácia cestovného ruchu v SR*. [online]. Bratislava: MH SR, 2005, [cit. 2013-01-05]. Dostupné na WWW: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=102432>

Elektronické zdroje:

http://www.klasterliptov.sk/sk/destinacia_liptov.php - 7. 3. 2013

<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/priroda/chranene-uzemia/> - 15.01.2013

<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/priroda/jaskyne/> - 15.01.2013

<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/priroda/prirodne-zaujímavosti/> - 15.01.2013

<http://www.visit-tatry.com/sk/dtb/sk/co-vidiet-a-zazit/pre-rodiny/> - 15. 01. 2013

<http://www.pamiatkynaslovensku.sk/sablona.php?id=0&clanok=1> – 27.12.2012

<http://vas.cas.sk/clanok/5878/narodne-kulturne-pamiatky-na-slovensku-ako-vyzeraju-naozaj.html> - 27.12.2012

<http://www.visitliptov.sk/sk/dtb/sk/technicke-aktivity/oblazy-kvacianska-dolina> -

27.12.2012

<http://www.visitliptov.sk/sk/dtb/sk/dalsie-architektonicke-zaujímavosti/> - 27.12.2012

http://www.cdb.sk/files/documents/cestna-databanka/infolisty-k_mapam/rk.pdf-

28.12.2012

<http://www.plavba.net/vodne-cesty/liptovska-mara/> - 1.1.2013

Zákonné normy, interné predpisy:

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov

ZOZNAM OBRÁZKOV, TABULIEK A GRAFOV

Zoznam obrázkov

OBRÁZOK 1: SCHEMATICKÉ ZOBRAZENIE PREDPOKLADOV ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU

OBRÁZOK 2: REGIÓN AKO OTVORENÝ SYSTÉM

Zoznam tabuliek

TABUĽKA 1: AKTIVITY S PREVAŽUJÚCOU VAZBOU NA PRÍRODNÉ PROSTREDIE

TABUĽKA 2: SIEŤ CESTNÝCH KOUNIKÁCIÍ NA ÚZEMÍ LIPTOVA

TABUĽKA 3: PREHĽAD TURISTICKÝCH TRÁS A NÁUČNÝCH CHODNÍKOV V REGIÓNE LIPTOV

TABUĽKA 4: PREHĽAD CYKLOTRÁS V REGIÓNE LIPTOV

TABUĽKA 5: PREHĽAD ZARIADENÍ PRE AKTÍVNY ODDYCH

TABUĽKA 6: SWOT ANALÝZA REGIÓNU LIPTOV Z HĽADISKA POTENCIÁLU CESTOVNÉHO RUCHU

TABUĽKA 7: POHLAVIE RESPONDENTOV

TABUĽKA 8: VEK RESPONDENTOV

TABUĽKA 9: BYDLISKO RESPONDENTOV

TABUĽKA 10: VZDELANIE RESPONDENTOV

TABUĽKA 11: NÁVŠTEVNOSŤ REGIÓNU Z POZÍCIE NÁVŠTEVNÍKOV, NÁVŠTEVNOSŤ STREDÍSK CESTOVNÉHO RUCHU Z POZÍCIE OBYVATEĽOV

TABUĽKA 12: ŠPECIALIZÁCIA NA KONKRÉTNY TYP STREDÍSK CESTOVNÉHO RUCHU

TABUĽKA 13: OPAKOVANÁ NÁVŠTEVNOSŤ STREDÍSK Z DOVODU SPOKOJNOSTI

TABUĽKA 14: OPAKOVANÁ NÁVŠTEVNOSŤ STREDÍSK Z DOVODU NESPOKOJNOSTI

TABUĽKA 15: VOĽBA LIPTOVA AKO DOVOLENKOVÉHO CIEĽA

TABUĽKA 16: OBLASŤ CESTOVNÉHO RUCHU VYŽADUJÚCA SKVALITŇOVANIE SLUŽIEB

Zoznam grafov

GRAF 1: ŠTRUKTÚRA ROZLOŽENIA PAMIATOK PODĽA JEDNOTLIVÝCH KRAJOV ŽSK

GRAF 2: POHLAVIE RESPONDENTOV

GRAF 3: VEK RESPONDENTOV

GRAF 4: BYDLISKO RESPONDENTOV

GRAF 5: VZDELANIE RESPONDENTOV

GRAF 6: NÁVŠTEVNÍCI – FREKVENCIA NÁVŠTEV REGIÓNU

GRAF 7: OBYVATELIA – NÁVŠTEVNOSŤ STREDÍSK CESTOVNÉHO RUCHU

GRAF 8: PREFERENCIE STREDÍSK

GRAF 9: NESPOKOJNOSŤ SO STREDISKAMI

GRAF 10: LIPTOV AKO DOVOLENKOVÝ CIEĽ

GRAF 11: OBLASŤ CESTOVNÉHO RUCU VYŽADUJÚCA SKVALITŇOVANIE SLUŽIEB

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA A – DOTAZNÍK	I
----------------------------	---

PRÍLOHY

Príloha A – Dotazník

Vážení,

prosím Vás o vyplnenie daného dotazníka, ktorý bude slúžiť ako podklad k mojej bakalárskej práci na tému Potenciál a regionálny rozvoj cestovného ruchu na Liptove. Na základe vyhodnotenia Vašich odpovedí sa pokúsim navrhnúť možné alternatívne riešenia pre zatraktívnenie regiónu v oblastiach prispievajúcich rozvoju odvetvia cestovného ruchu.

Dotazník je samozrejme anonymný. Prvá časť dotazníka je zameraná na demografické otázky (1-4). Druhá časť otázok smeruje k problematike súvisiacej s témou bakalárskej práce.

Zdvorilo Vás teda prosím o zaznačenie jednej z možností zakrúžkovaním a o doplnenie Vašich názorov do otvorených otázok.

Vopred Vám ďakujem za ochotu a spoluprácu.

1.) Pohlavie

- Muž
- Žena

2.) Vek

- 18 – 30
- 31 – 45
- 46 – 60
- 61 a viac

3.) Bydlisko

Okres .....

4.) Vzdelanie

- základné
- stredné bez maturity
- stredné s maturitou
- vysokoškolské

5.) Navštívili ste (prípadne pravidelne navštevujete) región Liptov, alebo ste jeho obyvateľom a navštevujete strediská cestovného ruchu v rámci regiónu?

- áno navštívil ale len raz
- áno navštevoval som, ale predovšetkým v minulosti
- áno pravidelne ho navštevujem
- nie nikdy som ho nenavštívil
- som obyvateľom regiónu a strediská cestovného ruchu navštevujem
- som obyvateľom regiónu, avšak strediská cestovného ruchu nenavštevujem takmer vôbec

6.) Ktorý typ stredísk cestovného ruchu pri svojich návštevách na Liptove predovšetkým vyhľadáвате?

- strediská zimných športov všeobecne
- vodné plochy, aquaparky, termálne kúpaliská
- strediská prírodných krás (jaskyne, národné parky, doliny, a pod.)
- kombinujem návštevu viacerých stredísk, nesústredím sa prioritne na konkrétne stredisko

7.) Navštívili ste niektoré konkrétne stredisko z dôvodu Vašej spokojnosti viackrát?

- Nie
- Áno (v prípade výberu tejto možnosti uveďte prosím):

➤ názov konkrétneho strediska

.....

➤ približný počet návštev

.....

➤ dôvod, ktorý Vás motivoval k opätovnej návšteve strediska:

.....

8.) Navštívili ste niektoré konkrétne stredisko po prvý krát alebo po niekoľký krát, avšak z dôvodu nenaplnenia Vašich očakávaní ste sa rozhodli dané stredisko viac nenavštíviť?

- Nie
- Áno (v prípade výberu tejto možnosti uveďte prosím):

➤ názov konkrétneho strediska:

.....

➤ dôvod Vašej nespokojnosti:

.....

.....

.....

9.) Volíte Liptov za cieľ svojej dovolenky

- výberom z viacerých možností podľa aktuálnej ponuky jednotlivých turistických destinácií
- alebo je predmetom Vášho dlhodobejšieho záujmu

10.) Čo Vám najviac prekáža na regióne? (resp. čo Vám znepříjemnilo alebo skomplikovalo pobyt v regióne)

Uveďte prosím Vaše výhrady, prípadné negatívne skúsenosti :

.....

.....

.....

11.) Čo Vám najviac chýba v regióne a pokladáte to pre Vás za rozhodujúci faktor pri rozhodovaní sa o opätovnej návšteve regiónu?

.....

.....

.....

12.) V ktorej oblasti by ste privítali zlepšenie momentálnej situácie a stručne prosím vymedzte Váš návrh na zlepšenie:

- v oblasti poskytovania služieb v zariadeniach cestovného ruchu (ubytovacie a stravovacie zariadenia)
- v oblasti skvalitňovania infraštruktúry (vybavenosť lyžiarskych stredísk, termálnych kúpalísk, aquaparkov a pod.)
- v oblasti doplnkových služieb (napr. après ski služby v lyžiarskych strediskách, wellness, adrenalínové športy a iné.)
- v inej oblasti .....

Váš návrh na zlepšenie:

.....

.....

.....

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Monika MACHAROVÁ

Odbor: Management cestovného ruchu

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Potenciál a regionálny rozvoj cestovného ruchu na Liptove

Rok: 2013

Počet strán bez textu a príloh: 67

Celkový počet strán príloh: 4

Počet titulov slovenskej a českej literatúry a prameňov: 17

Počet internetových zdrojov: 11

Vedúca práce: RNDr. Antónia Dvoranová

